

Rürik Lonin

MINUN
RAHVHAN
FOL'KLOR

1366820

Petroskoi "Periodika" 2000

Rürik Lonin. Foto kanzan arhivaspäi

AUGOTIŽSANAD

Šoutjärvläine Rürik Lonin om keradanu arvokahan vepsläižen "Minun rahvan fol'klor"-fol'klorkirjan. Kirjas om sarnoid, starinoid, pajoid, voikuid, nimitesid, anekdotoid, muštatišid da arboitesid (ozoitesid).

Äjad runod starinoičeba armastuses kodimaha (Šoutarvd'ogi, Äniždärv, Vepsän ma, Vepsän rand, Vepsän man mö lujas navedim kaik), sen londusehe da živatouhe (Oravad, Kiska-kažiine, Tal'v, Tuli tal'v, D'ogirandal, Därvenrandal, Kuldain paštab, Päiväine). Lujas arvokahad oma ozutesed vanhoiš pohjožvepsläižes voikuišpäi, kudambad kadoba nügüdläižes kul'turelospäi.

Rürik Lonin om pannu augotišen arvokahale Šoutjärven etnografižele muzejale i keradanu sen täht melentartuižid kaluid. Necil fol'klorkirjal hän zavodib sauda vepsän rahvan hengeližen elon muzejad. Hän om keradanu kirjan materialan kümnišpäi informantoišpäi läz 40 voden aigan.

Necen fol'klorkirjan redaktoran om nügüdläižen vepsän kirjkelen tegii, Kodima-lehtesen pätoimitai Nina Zaiceva. Hänele hänen sures rados voib sanuda mugažo äi spasiboid kaikiš suomalaižispäi.

*Seppo Suhonen,
professor, Helsingin universitet*

EZIPAGIN

“... Nece rand om edahan lidnoišpäi, – kirjuti vepsän küliš oldes akademik Nikolai Ozereckovski 30-š voziš XIX voz’sadad. – Küliden i posadoiden keskes oma vaiše tehuded. Nece rahvaz eläb gol’l’emba, mi hänen venäsused. Hänen gol’l’uz ei ole laškusespäi, a londusespäi, kudamb om vilu, a ma om plodutoi: savi da lete, i om vepsläižen täht emindaman kartte.”

Jüged elo oli meiden mecrähvhal, a ved’ mecad-se oli, ei sand rounad-ki löuta. Järvid da sinižid jogid lugeda-ki ei voi. No kaikense eliba vepsläižed mustiš pertiš, katused kudambiš oliba kattud ol’gel. Hö čapoiba mecad, kündiba mad puižel adral, semenziba leibäd, pölvast, nagrišt, püdiba järviš da jogiš kalad, mecziba meczivatoid da linduid. Kaik nece toi äi ližad mecröunan eläjile. No tirpta-ki pidi äjan: meczivatad toskeliba äi pahust-ki vepsläižile kanzoile.

Vepsläižed ičehö tehliba pölvhaspäi ičeleze paltnasižid räcnid da sobid, koivuišpäi – virzuid da stupnid. Hö tuliba nenuhe sijothe vöл XV voz’sadal ectä ičeleze ozad. Siloi eskai telegoid-ki ei olend. Ajeskeliba smučkil, kus jaugal-ki ei sand likahtada. No aigan mändes elo parembzui. Mecröunha tehtihe telegteid, a nügünd’ mašinteid-ki. Om saudud školid, klubid, tervehtuzkodid. Ristitud kaičeba sihesai ičeze kel’t da kul’turad. Školiš nügünd’ opetas vepsän-ki kel’t.

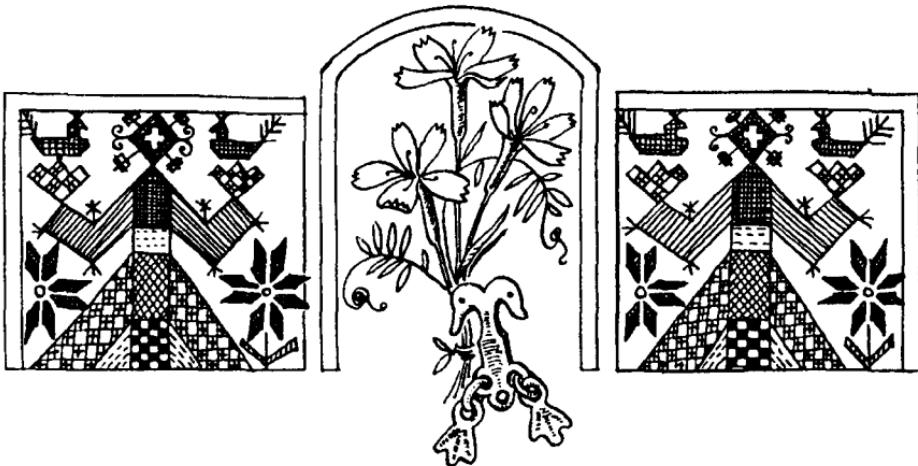
I hot’ ühtmuz ristituiden pol’viden keskes om muretud, kaičese nügünd’-ki rahvan hengen da südäimen pohjas vanhad pajod da sarnad, starinad da runod, ozoitesed da muštatišed. Mina tahtoižin

sanuda äi spasiboid kaikile paginikoile, ked avaižiba minei nenid kelen da fol'kloran kal'husid. Minun melen mödhe, hö toba äjan tarbhašt kaikile: nügüdläižile vepsän man eläjile, kelen mahtajile i nenile, ked vaiše zavodiba opeta vepsän kel't, mugažo tedaimehile, ved' vepsän kelel ei ole muga äi fol'klorkirjoid.

Necen kirjan täht om valitud üks'kerdaine transkripcii, ei ole ottud znamoid, kudambid pandas kirjamen (bukvan) alle, a pehmenduzznamad om pandud vaiše mugomiš sijiš, kus pehmenduz ei rippu ümbriseižujiš kulundoišpäi (oz. el'geta, pol'v, val'l'astada), vai pehmenduzznamaspäi rippub sananznamoičend (kel' ~ kel, son' ~ son taga, nor' ~ nor i m. e.). Naccein, miše kirj linneb mel'he äjile, ken navedib lugeda vepsän kelel, ken tehleb tedotöid vepsän fol'kloran da kul'turan polhe.

Rürik Lonin

SARNAD

TARK VAN'KA

Eliba ukoine da akoine. Ukou da akou oli kaks'toškime poigad. Oliba nene poigad diki čomad. Nene poigad kazvoiba. Oli hiil pert' kuluine. Nenile prihile tegihe huiged neciš pertiš eläda. Taričihe tatoil rahvhaze mända vodeks dengoid samha. Norembale Van'kale mugažo ofot rahvhaze mända, ii jäda. Poigad mamale sanutas: "Kuivada suhrid, i mö vodeks lähtem rahvhaze." I Van'ka läksi rahvhaze.

Astuiba, astuiba, tuliba kaks'toškime tesarad. Istuihe kaik tesaroihe.

Nece Van'ka mödaspei astui, astui i jäi. Jäl'ges putui lidnha. Lidnas tuli bojar' vastha, küzub Van'kal: "Midä käveled?" Van'ka sanub: "Mini tari rad löuta vodeks kus-ni." Bojar': "Poukate mini kon'uhaks."

Nece Van'a poukasihe kon'uhaks.

Oli necuu bojar'uu kuume hebod, kaks' varzad diki čomad, kuumanz' em'ačhebo.

Em'ač mahtoi ristitude kartte pagišta i hot' kenen kartte. Prihou aig proidi, i strok tuliškanz'.

Bojar' küzub hänuu: "Mil sin'a poukan otad, otad-ik liibal, vai dengoil, vai sobil?" Nece Van'ka mänob tanhale. Tanhal em'ačhebo sanub: "Ota mindei poukaks, ka igan ozakaz linned."

Necele prihäle tegihe homen kodihe lähtta. Bojar' sanub: "Otad, ka andan min'a necen hebon poukaks." Van'ka: "Min'a otan, otan necen hebon, il stram ole."

Ižand andoi hänele äjan dengoid i hebon andoi.

Nu hebo nikut ii astu derüunäs, perskespei tunkta tari.

Derüun lopihe. Nece hebo Van'kale sanub: "Van'ka, ištte raccile." Van'ka ištuihe. Muga hebo joksi tesaroihesei ka askei lähttihe perskespei kegalehed, sil'mišpei kibinad.

Nece Van'ka edou kaikid tesarouhe aji, heboižen päst', lämäižen tegi i ištub, varastab vellid.

Sid' tedmata tegihe mugoine judu, ma säraidaškanz', i kaik velled ühcatoškimel hebol šarahtuiba tuuda.

Nened veiled Van'kale sanutas: "Säte miideke hebol, ala ve hubad hebod kodihe." Van'ka sanub: "Mini hüvä om."

Nened veiled kaik saihe hebole, a Van'ka perskespei tungeb hebon. Hebo sanub Van'kale: "Ištte raccile i kodihe fisnim, iknan alle šarahtam."

Van'ka ii nägend, konz hän sid' vellid ümbärz'.

Mam da tat vastihe Van'kad.

Jäl'ges hän hebon pani tanhale I iče ver' päčile.

Vähäine algad proidi, sed valled šarahtiba tuuda. Mamale da tatale sanutas: "Van'ka-se om jänu mecha hubou hebokuluižuu." Nece Van'ka sanub päčuu: "Ka min'a olen jo päčuu." Velled küzatas: "Ka kut sin'a ümbärzid?"

"Ka entä kut", sanub Van'ka.

Nened velled toiba kodihe dengoid mamale da tatale i eläškan-zlba diki čomas. I Van'ka andoi dengoid.

Sid' nened poigad sanutas: "Mama i tata, nüguni mini tari naida sigä, kus om pertiš kaks'toškime türtärt."

Van'ka sanub: "I min'a nain ühtes."

Tat ot' šauguižen sel'gale i läks' derüunidme ecm'aha, kus om kaks'toškime türtü ühtes pertiš. Astui, hätken astui. Tuli ak dorgou vastha. Hän küzub akou, kus voib lüuta kaks'toškime türtü ühtes pertiš. Ak sanub: "Minei om pertiš kaks'toškime türtü."

Nece ukoine – tat poigide, tuli kodihe i aji poigideke vasthuzile.

Tuliba neche pert'he. Ak ozut' nenid türid kaikile, kudamb kudambale mel'hine: kaik magatta panihe.

Van'ka mäni hebonnoks tanhale. Hebo sanub: "Mäne pert'he, ota nenil niiččil rusttad šapkaižed päišpei i pane vellile i ičeliž päihe, pande magatta, ala uinda, vardiče, tulob sabl'anke ak – mam hiide i čapab seil päd, kudambil ii linne rusttoid šapkaižid."

Van'ka ii ehtind uinota. Ak tuli sabl'anke i kudambil ii olnu šapkoid päiš, kaikil čapoi päd, čapoi ičeze tütril. Van'ka nuustati vellid. Nened veiled nuuziba, spravitihe, ištuihe raccile heboile i lähtihe.

Van'ka kuni perskespei hebon tungi, ak sabl'anke mäneb. Vaiše Van'kad čut' ii tabadand hebonke.

Ištuihe Van'ka raccile, läks'. Jäl'ges händast tagan tegihe jogi, i necele akale tabata ii sand prihid enamba, a hebo azotihe jogen taga i lajiškanzihe akan päle, miše čapoi päd ičeze tütril.

Ajoiba nened ženihod kodihe. Van'ka päčile mäni magatta. Tuli eht. Van'ka mäni heboižennoks tanhale sömäd andmaha. Nece heboine sanub: "Ištte raccile i ajagam sen akaižennoks, otamei hänel kukoin."

Van'ka ajoiba sinna akan iknanno. Ak magaz', ii rižand nimidä. Van'kale nevob heboine: "Mäne pert'he, ota kur'atnikas kuudaine kukoihut i tule, ištte raccile."

Van'ka mäni pert'he, ot' kuudaižen kukoihuden i ištuihe raccile. Vaiše ištuihe, ak kulišt': möst jokseb mödha sabl'anke. Nece heboine joksi, joksi i tegihe keskhe jogi. Heboine riidliškanz', akaižele sanub: "Kukoihuden voruim i nliččen otam, carin tüturen."

Ak: "Nüguni tulet, ka minä sön tiid." Nece heboihut Van'kanke tuli kodihe. Veiled andoiba liibad heboižele.

Van'ka kuudaižen kukoihuden pästi pert'he, iče päčile. Magaz'

Van'ka, hengahti. Mäni tanhale heboižennoks. Nece heboine sanub: "Van'ka, ištte raccile i lähkam, voruim mö sen niiččen."

Ajaba möst sinnä akan iknan alle. Ak möst magaz' muštmatoman. li kulend nimidä. Heboine Van'kale nevob: "Mä, libu kuumed pordhad, avaidad uksen, i om rešotkan taga niižne. Necèle niičče sanu: "Sko-kahta mini sel'gha." Van'ka muga i sanui. Niižne skokaht', i Van'ka por-dhile laskihe, ištuihe hebole raccile. Ak kulišt', joks' sabl'anke jäl'ghe. Möst keskusehe tegihe jogi.

Jogen tagapei hebo sanub akale: "Nüguni juudei oled. Otim mö sinei niiččen i kuudaižen kukoihudeni."

Van'ka nüguni tuli kodihe, toi carin türen pert'he, hebon pani tanhale. Andoiba carile tedon, miše löuzim mö ningoman niiččen i kuudaižen kukoihudeni.

Car' voiskonke tuliba kacmaha. Niižne oli sen carin tütar. Car' tundišt' ičeze türen, ihastui. Van'ka löuzi hänen türen. I sanub: "Andan min'a ičin türen necen Van'kan taga mehele i andan tiile polen carstvod."

Car' nenid kaikid vellid oti svad'bha. Svad'bas kaikid hiid ištuti hüvile sijile, a Van'kan sureks meheks pani.

Eläškanziba kaik velled hüvin. Hebošt' ii riktud, sötaškat'he händast hüvöö sömöö.

Nüguni kaik hö sigä, tägä elätas.

JAGI-BABB IVAN'A

Eliba ende ukk da akk. Oli hiilaze prihäine Van'a. Oli venehutt. Hö elätihe randaröunal, i mamm ičeze prihäižen kaikuččen päivan randale satel', pab veneheze i toukaidab venehen. Van'a lähtob ujelemahaze. Huzaidab, a konz longile pidab tulda, mamm tulob randale i hüukib: "Venehutt, venehutt!" Venehutt i tulob. Van'a ištuze maman gurbale i kodihe tuloba.

Ühten kerdan mama hüukutab Van'an, a necel aigal läheli mäni Jagi-babb, kuulišt' hüukutesen. I tulob Jagi-babb toižel päival randale, aigemba Van'an mamad. Venehutt därvespei tuli randale, Jagi-

baba tabaz' Van'an i vii ičeze kodihe. Konz mamm tuli randale, ka Van'ad d'o raukad ii ole. Ukk da akk kodiš voikaškat'he. Voiktihe, voiktihe. Ukk sanub: "Baba-jagale laps' puutui, söb."

Jagi-babb toi Van'an kodiheze, a hänel oli tütar Maša. Se Jagi-babb sanub tütrele Mašale: "Maša, lämbita päčč. Mina necen prihäižen räkištan lämeižel," i iče läks' edeleze.

Maša pani hougon päče, lämbit', a Van'a, rauk, ištub laučas ni eläb, ni kolii, varastab surman. Kut vaise päčč lämbiž, Maša pühki päčinpohdän kavaz'luudal, pani labidon päčesehe: "Ištte, Van'a, labidole." Van'a ištuihe labidole, lend' käden ülähaks i päčio-cas ii müliškanu. "Ed muga, Maša. Anda mina ozutan, kut pidab päče panda", sanub Van'a. Maša ištuihe labidole, a Van'a kut toukaidab Mašan labidolpei. Hän sinna i langen' päčinpohd'ale. Däl'ges saubaz' päčinsuun päcilaudal. Maša sinna i räkištui. Vähäine aigad mäni. Van'a vedi Mašan päčišpei, pani sömlaudale. Iknan all kazvoi d'ablon'. Van'a lübui neche d'ablonihe, ištub. Jagi-babb tuli sömlaudanno, sii, sii i kaiken ičeze tüturen sii. Ot't luuhuded i läks' huzeimaha luuhuzil. Van'a ištub d'abloniš, sekoib, kut pidab kodihe lähtta. A Jagi-babb tuli mäthale, kidoštab: "Huzaidan, huzaidan Van'an luuhuzil." A Van'a d'ablonišpei i sanub: "Huzaida, huzaida tüturen luuhuzil." Jagi-babb siid vaise tediš', mise huzaidab ii Van'an luuhuzil, a tüturen luuhuzil, verdui, tuli d'ablon'anno, pur', pur' d'ablon'an, mise sorta d'ablon' i Van'ad tabata. li voinu purda. Mäni pajaha: "Sepp, tago mili raudaižed hambhad." Sepp tegi hänele hambhad.

Pur', pur' d'ablon'an raudeižil hambhil...Siid let'he hanhed. Van'a: "Hanhed, hanhed, otkad mindei kodihe." Hanh' ot't Van'an, i d'ablon' langen'. Jagi-babb eci, eci d'abloniš Van'an i ii voinu löuta. Hän ii nähnu, kut Van'ad ottihe hanhed.

Van'a tuli kodihe i kaiken starinoič kodiš.

Se hanh' eli pertiš. A Van'a enamba nikonz ii männu därvele huzeimaha venehel.

TÜTÄR I EMINDAM

Eliba ende ukk da akk. Oli hiilaze tütar.

Akk kol', i ukk ot' mehele toižen akan. Akal mugažno oli ičeze tütar. Ukk ii tednu, mise nece akk om sizar' Jagibaban. Zavottihe hö eläda. Ukk sanub akale: "Kut ičiž lapsen kaičed, muga kaiče i minun laps".

Akk ezmäksei ii navednu mužikan tüärt.

Kerdan, mužik läks' mecha mecnikoimaha. Emindam sanub mužikan tütrele: "Mä minun sizarenno i küzu hänel negl niitinke. Mina omblen sili čoman räcnän."

Niižne tuli tötanno: "Zdorovo, töta! Mama-emindam pakič silai neglan niitinke ombeltes mili räcnän." Tött sanub hänele vastha: "Milei om pertiš kangaz, sina ištte i kudo."

Jagi-babb mäni ičeze azzile. Kudonikale nar'adiič: "Lämbita kül'bet'. Mina pezen adivon i sön."

Niižne kaiken necen kuul', pel'gastui. Ištub kanghan taga, kud-dob, mel' segoinu, kut pidab pageta.

Mäni radnikanno – kanghan kudeijanno, sanub hänele: "Ala lujas lämbita kül'betid, pane vett küutkaha." Andoi hänele paikan lahd'aks. Siid radnik händast i openz', kut voib pageta.

Niičukaine andoi kažile pirgad, kaži kanghan taga ištuhe kudomaha, koirale andii lihad – koir händast ii purnu, mise uksed ii kižedaškateiž, hän valoi petliile void. Läks' d'oksmaha.

Jagi-baba tuli kodihe. Kanghan taga ištub kaži, ii seda verdad kudonu, kut langan škätki.

Jagi-babb kažin peks'. Läks' radnikanno. Tuli, radnikan lai. A radnik sanub: "Mina radoin, en nähnu nimida." Niičukaižen oli radnik openu: "Ota pirgad, anda kažile, kaži sindei ii raškne, ota lihad i anda koirale, koir sindei ii purne, verauhe irdaižihe pane void, siloi verajad ii kižeitaškaneze, ota lentaižed i sidele lentaižil puhuded, däl'ges, sel aigal pagened, ota käzipaikid kerdale, konz Jagi-babb lähtob küksmaha, sina koverte mahā i kuulištad: zavodib ma likuteldaste, pane, däta käzipaik male i d'okse. Hän

necen käzipaikan ottab, vöb kodiheze. Sina necel aigal pagened edahaks.

Däl'gez, möst pane korv male, kundle, velak d'oksob Jagi-babb sindei tabamaha. D'oksnob, taci suug. Suugan tacid, doragal kaznob mecc. Jagi-babb tulob, puriškandob mecan, purdes ičeze kaik hambhad katkaidab.

D'okseškanded edeleze kodihepe: sinun taga tegese därv, mise ii küksiž sindei Jagi-babb, no Jagi-babb tob härgiid i härgad kaik vezi d'odaze därvespei." Niičele sanub: "Necel aigal sina vel pagened teramba..."

Niičuk kaiken muga tegi, kut nar'adiič radnik Jagi-baban. Vaise muga hän päzui Jagi-babaspei.

Tuli kodihe i kaiken starinoič papale.

Bat't' aji akan ičeze türenke. Sanui: "Mängad, kuna päd kanttaze."

I zavodi ukk eläda kodiš ičeze türenke. I nüguni siga eläb.

LASKAV MAŠA

Ende eliba ukoine da akaine. Ukoižel da akaižel oli kaks' türtärt. Vanhambad kuctihe Nastoi, norembad Maša.

Nastoi oli lujas čoma, no ii mahtnu rata, päiväd läbi ištui ikanno, varast' ženihoid da zirklon edes čomitelihe.

A Maša radoi homesessei ümbri päčiš da živatoiš i lujas oli laskav. Händast kaik rahvaz navettihe.

II edahan hiišpei eli car'. Caril oli üks' poig.

Tuli se aig poigad naitta. Äi vedeltihe niičcid carstvoho, mise poig valičiž ičeleteze nevestan, no poig ii voinu nikeda valita. II olnu ni üks' niižne hänele mel't möto, i sanui poig bat'ale: "Mina lähten iča ecmaha niidiš' mel't möto i löudan." Sädihe hän pakičjaks, pani hondod sobad päle i läks' külid möto. Äjiš hän oli pertiiš, väzui. II voinu löuta niidiš', mise olniž niižne hänen mel't möto. Tuli sen perinno, kudambas elätihe Nastoi i Maša. Nägiš' Nastoin iknas i sanub: "Sina, Nastoi, oled čoma niižne, vaise to mili söda i

d'oda. Olen mina lujas väznu." Nastoi sanub vastha: "Lähte siitpei, pakičii, ed ole car', en zavodi kaikid sötta da d'otta." Princ tahtel' d'o lähtta, no hiide paginan kuulišt' Maša. D'oks' Maša pertišpei irdale, ot't' pakičijan kädes i toi pert'he. Söt't', d'ot't' pakičijan i magatta panet'.

Päliči pol'kimes päiväs tuli hiide pertinno carin čoma kord'.

Princ tuli kozimaha Mašad. Nastoi d'oks' iknan alle voikunke, mise hän om vanhamba i hänele ezmäks pidab lähtta mehele. Princ sanui: "Sina oled paha, mina otan mehele Mašan, hän om laskav."

Ištut't' Mašan i hänen maman i bat'an kord'ha i lähtihe eläma-ha suurhe carstvoho, a Nastoi tähasei ištub iknan veres, varastab ženihoid.

MAŠA I KONDI

Eliba ukoine da akaine. Ukoijel da akaižel oli üks' tütar Mašin'ka.

Kerdan, läks' Mašin'ka mecha burakoiženke mardid poimmaha i segoi. Kävui, kävui mecad möto, eci dorogan, ii voinu dorogad löuta kodihe, väzui i tahtel' d'o verda öks magatta puun alle, nägišt' edahan lämäižen.

Astui, astui i tuli pertiženno, a ses pertižes eli kondi. Nägišt' kondi ristitun, ihastui. Mašan päst' pert'he, söt't', d'ot't' i radod andoi homeseks, a pidi tanhal härgan, mise süguzel rikta lihaks, sen tähte, käsk' paramba sötta härgan, mise härg vahvdiiz. Vel käsk' kiitta, paštta, kaikuččen ehtkoižen uinotada ičtaze – sibitada korvide taga.

Muga Maša zavodi rata, kondjanno eläda, a iča voikab, kodid möto tusttub.

Kerdan paštab Maša olandiid, a päčilpei hii'r lähtob, pakičob oland'an Mašal. Sanub: "Maša, anda oland'ad, a anned, ka däl'ges mina sili lujas abutan." Maša andoi hiirele oland'an, a iča lujemba voikaškanž'.

Proidi keza, tuliškanz' sügüz'. Kerdan vii söman härgale, a härg i sanub: "Söta, Maša, mindei paramba, i mina abutan sili pageta

kondijaspei." Maša sötaškanž' hüvin härgan. Härg lihavzui. Siid kondi i sanub: "Teravas pidab rikta härg." Maša sanui härgale, mise kondi tahtlob rikta sindei i duumaiškat'he, kut pageta.

Tuli eht. Kondi ver' magatta. Sel aigal tulob d'augoihe Mašanno hiir', kudambale oli konz-se annu oland'an. Maša sanub hiirele: "Hiir', mäne-vei, sibita korvide taga kondijad, mise hän paramba magadaiž. Hiir' läks' sibitamha, uinotamha kondijad..."

Maša hüppästui racciile härgale i päzd'he d'oste kodihe. Home-sel heraštihe kondi, ka Mašad iilä, mäni tanhale, härgad iilä i kidanke kükselmaha hiid läks'. D'oks', d'oks', nägišt' hiid, vel Iujemba d'oksiškanz', läheli tuli, tämä-tämä tabadab härgan, a härg kut firnib paskad kondijale rožaha, i d'äi kondi pezmahaze.

Mest küksiškanz' kondi härgan, härg möst firni paskad kondijale, kondi möst läks' rožad pezmaha. A sini d'o i posad ozutihe, i koirad nuutaškat'he, a Maša härganke tul'dhe pertinno, kus elätihe mamm da bat't Mašan. Hö Iujas ihastut'he, mise tuli tütar kodihe. Härg ottihe tanhale, ühtes eläda, da muga kaik tähasei hö ühtes elätaze.

RAUK MAŠAINE

Ende eletihe ukk da akk. Ukol da akal oli tütär Mašaine. Nece Mašaine kävel' besedaha, a besedothe kävutihe kahten prihäd. Üks' hiiš prihä niičile lujas mel'hižeks ozutihe. Oli čoma. Kerdan, besedas hän Mašale sanub: "Tule minunno adivoihe." Sel ehtkoičel Mašaine ii voinu mända. Uudel ehtkoičel lähtob. Mašaine mäni, mäni i tuli kaks' dorogad: üks' dorog levited vouktal vatkel, toine dorog levited rusttal vatkel. Siižutihe. li teda, kudambad dorogad möto mända. Läks' rusttad vatked möto. Mäni, mäni, tuli pertinno. Haškaidaze pert'he, ka siga ištub akaine d'augatoin. Sanub Mašaiže: "Oi, sötai, mida sina tulid täenna. Toid sina ičiž pähuden surmale. Täga rikoba rahvast. Lübu minun sel'gha, mina sili ozutan gornican." Däl'ges mänob ühthe gomicaha, ka, ses gomicas riptaze sobad vaiseakoide. Toižhe gomicaha mänob: toižes gomicas riptaze kasad. Maša akaižel küzzub: "Kuna mili pidab mända?" Babo d'augatoin sanub: "Mäne kudamnijan kravatin alle, kus hö magataze."

Tuloba kahten kesken hörmud. Tod'he ičezeke čoma niižne. Niiččel čapetihe somr' kuldežen sormusenke, čapetes nece somr' hüppästei sen kravatin alle, kus venui Mašaine. Maša kravatin all tabaz' sormen, rastoi kuldažen sormusen sormespei i pani ičeze kormanaha.

Däl'ges, nened prihäd küzutaze babol: "Mikš om mijal veresen lihän haiž pertiš?" Babo hiile: "Sikš, mise tö toitt veresen mehen pert'he." (Kravatin all niidiž – verez mez'.)

Toižel vei koumandel homesel babo sanub niičče: "Kuule, kut vaise kaik lähtoba pertišpei, da mise sili päzda tägapei, mä irdale i pätte, pätte tagazepe, kuni ed kükestu. Tuled tagaze. Däl'gid ii tundištagoi." Mašaine muga i tegi. Pätihe, pätihe. Dorogal vate lopihe. Kuulob, ajetaze padanikad möndaspei. Azot' padanikan. Mašaine taričihe padanikal piittaste telegaha padode keskhe. Padanik piit niičchen i käs'k vöda ičeze bat'anno. I völ sanui Maša: "Bud'o bat't' ii pästne mindei pert'he, ka väges tarikad i iče mängad pert'he." Tult'he. Bat't' päst' padanikoid. Tütren hii' regespei. Padanik: "Kacu, mina kaičin, henghe toin sinun tüturen."

Nece Mašaine möst mänob besedaha. I möst se prihää küzzub hänel: "Mikš ed tule mijale?" "Mina venuin sinun kravatin all, konz tö toitt niičchen pert'he, čapoit hänel sormen sormusenke, mina otin necen sormusen kormanaha. Mili babo üks'd'oug ozut' tiide komnatan. Till oli riktud äi rahvast." Nece prihää vasthaze: "lilä praudad neciš nimida, en uske."

Däl'ges Mašaine ozutab hänele sormen sormusenke: "Kac, om sorm' sormusenke."

Möst nece prihää sanub: "Mašaine, praudan sina sanud. Däid sina miišpei eläb."

CARIN SALDAT

Ende eli car'. Necel caril oli suur' voisko.

Ühtel aigal službas hänen saldatale tegihe mel' naida. Sanub carile: "Mina nügud' nain." A car' sanub: "Nai, nu vaise ii täga, a nai toižel mal i ota carin türtä mehele."

Siloi zavodi saldat duumaida: "Kut pidab verhal malpei sada carin tütärt mehele." Duumai, duumai päivän, duumai toižen, duumi i tuli mel'he: "Pidab tehta raudaine juusn (lebed').

Zavodi hän säta juusnen. Säd' viižtoškime vott. Konz voumič, ištuihe necele juusnele, lübui taivhalepei, lendaškanz' i tuli carin dvorcan päle. Näggob car', saldat hüvän juusnan tegi i sät' suuren adivoičusen. Kaikid hän söt't', d'ot't'. Koume päiväd i koume öd adivoičitoit' rahvast. Däl'ges seda car' sanub selle saldatale, kudamb tegi juusnan: "Nu, ištte-žo ičiž juusnele i sa ičeliž mehele carin tütär toižel malpei."

Ištuihe saldat juusnele. Lübui korktale, korktale i lendab. Hätken hän lend'. Tuli toižele male. Näggob, verhal mal alahan dvorc siižub, da kelloihe bangutetaze.

Siid saldat laskihe male, läks' juusnespei i mäni dvorcha. Tulob carinno, kumarzihe d'augoihe i sanub: "Mindei ougot' tiide dvorcha ičemoi car', mise mina saižin sinun tütren ičin taga mehele."

Car': "Mäne tägapei, mise sindei enamba ii olniž." Saldat abidaha ot't' carin sanad. A tütär hänen oli lujas čoma. Däl'ges, saldat kaiken starinoič carile, kut hän juusnen säd', mise puutta verhale male, kut ičeze car' svedi händast selle male.

Däl'glopul uskalzihe car', päst' saldataan dvorcha i päst' ičeze tütrenero.

Saldat da carin tütär toine toiženke ladihe, navediškatihe toine toš'.

Car' tegi suuren svad'ban-piirun. Äi päivid piiraitihe. Däl'ges ištuihe juusnele i lähttihe lemmaha taivast möto kodin polhe. Hö eläškat'he saldataan kodimal. I nüguni siga, täga eletaze.

OUGOT' MAMM POIGAN OSTMIIŽIHE

Ende eliba ukoine da akaine. Ukoijel da akaižel oli üks' poig. Kerdan ougot' mamm poigan lidnha ostmiižihe...Tulob poig lidnha. Ajeleze hän höbol lidnad möto da kacleze, mida ostta kodihe ma-

male. Ost' hän padelžid, ost' hän šonad, ost' hän lihad, ost' hän liibad. Ajab kodihe tagaze. Aji, aji dorogad möto. Nägiš' – puukan-dod (mecc čapetud). Azotihe kandoidenno, sanub: "Gor'ad, tö, gor'ad, kandoižed, kaik tö olett šapkoita, päd oma tilil kil'mdud". Hän kaikile pani padaižed päihe.

Möst ajab edeleze. Aji, aji dorogad möto, tul't'he linduižed vastha. Linduižed lendleze ümbri reges, söda pakitaze, hiitleze šonale. Poig sanub möst: "Gor'ad tö, gor'ad, linduižed, kaik tö olett nälgal." Kaiken šonan viškeiž lumele – andoi linduižile. Möst ajab edeleze.

Aji, aji, tuli koir vastha. Koir nuutab omaluijan. Prihää sanub: "Gor'a sina, koir, i sina oled nälgħine." Andoi kaiken liiban koirale. Möst ajab edeleze. Aji, aji dorogad möto, tuli reboi vastha. Reboi kacleze, ik sa priħälpei regespei lihad var gastada. Möst hän nägiš' reboin i sanub: "Gor'a sina, reboi, gor'a, i sina oled nälgħine." Tacin kaiken lihan rebole.

Tuli poigaze höbol kodihe. Mamm küzzub poigal: "No, mida poig toid lidnaspei?"

Poig stariničiškanž', mida lidnas ost':

"Ostin mina padoid,
ostin mina šonad,
ostin mina liibad,
ostin mina lihad.

Ajin, ajin dorogad möto. Tul't'he kandod vastha. Nägen, kandod šapkoita siištaze, kil'mdud. Panin padaižed kandoile päihe. Möst ajin, ajin dorogad möto. Tul't'he linduižed vastha. Nägen, linduižed nälgħižed. Andoin, viškaižin lumele kaiken šonan linduižile. Möst ajan dorogad möto. Tuli reboi vastha. Nägen, reboi piittleze. Tahtoib regespei lihan var gastada. Näl'ghine rauk. Tacin kaiken lihan rebole."

Prihan mamm verdui, sanui: "Enamba mina sindei lidnha en pästa."

TARK POIG

Ende eliba ukoine da akaine. Oli hiil üks' poig. Poig oli lujas tark. Läks' hän rahvhaze. Mäni, mäni i tuli külähä. Tulob ühthe pert'he, ka näggob, ses pertiš pudr sódaze, a paimnižehe pudronke luzikoil kaik üks' ühtel däl'ghe aitha d'okseltaze. Hän kacui, kacui, i sanub hiile: "Ka, oi, hoi, hoi! Mikš tö luzikoideke d'okselett aitha? Otkad tö happu sömlaudale i paingad tö happuhu sömlaudal."

Siid hänele sanutihe äi spasiboid, mise openzid sina miid. Möst läks' poig edeleze. Mäni, mäni, tuli iknoitoman pertinno. Kaccub, ka, sehe pert'he akad päiv kandištaze havadoil. Küzzub: "Hoi, hoi, hoi! Min tö tegett, pidab ik päiv kandišta havadoil? Čapkad tö siinad, pangad tö iknad, i iče tulob päiv pert'he."

Siid möst sanutihe hänele äi spasiboid, mise openzid sina miid. Möst läks' edeleze. Mäni, mäni, tuli sarajanno. Näggob, sarai-ocal mužik d'okselob kaddita. "Oi, hoi, hoi!", küzzub: "Min sina d'okseled alasti?" "Ka, en voi kaddid d'augha panda" – sanub mužik. Kad'd'ad ripputanu tannazriighu i tahtlob hüppästuda kaddihe, ka ii rohti, ika lanktob riigus tanhale. Prihää möst openz' mužikan: "Ištte sina kündusele i pad sina kad'd'ad d'augha."

Siid möst hänele sanui äijan spasiboid, mise openzid sina mindei. Perdihe prihää kodihe. Mamm küzzub: "Poig, mida sina toid, mida sili rahvhaz anttihe?" "Ka, ii annu niken nimida, vaise sanutihe spasiboid."

SAVESIINE PRIHÄINE

Ende eliba uk da ak. Ukol da akal lapsid elend.

Kerdan, uk sanub akale: "Ak, tehkam mö savesiine prihääne."

Teht'he prihääne. Jäl'ges, kerdan ak ištub päčil, kezerdab tön kožlil. Hänel värtin langen' lavale, lavalpei karzn'aha. Mam sanub: "Poig, mä, sa värtin karzn'aspei." Savesiine prihääne värt-nän sai i sanub mamale: "Mam, mina sindei sön i värt-nän sön." Hän maman i värt-nän sii.

Tuli boranaine. Prihääne hvaliže boranaižen edes: "Boranaine,

boranaine, mina maman siin i värtän siin." Boran: "Mä, siižutade irdale", sanub prihäižele. Prihä mäni, siižutihe irdale. Boranaine tuli da händast butkaidab, i prihäine muren' savisupalaižile. Lähtihe kohtuspei mam i värtin.

KONDI I REBOI

Eliba reboi i kondi. Kerdan kondi sanub reboile: "Kut pidab miilemoi kalad sada?" Reboi: "Mäne, pästa lähtkehe händ." Kondi mäni. Päst' händan lähtkehe, i hänel händan kül'm, kidoštab: "Reboi, reboi, milai händan kül'm." Reboi d'oksob hänenno. Tuli. Küzzub: "Kut sina händan kül'menzoitid? Tule mili sel'gha." Kondi reboile sel'gha valihe. Mänoba, i kondi pajatab: "Löb löbatoman kandab." Tul't'he kodihe. Päčč lämtab. Nece reboi sanub kondijale: "Anda, mina silai täid ecin." Vähäižen eci, eci i kolotib, sanub: "Kondi, mindei komaks kuctaze." Nece reboi mäni viškha, siga void sii, sii taignaspei. Däl'ges, kondi küzzub reboil: "Kut kuctaze ristinpoigad?" Reboi: "Augifan." I sanub kondijale: "Anda, mina silei möst täid ecin." I kolotib kondijale gurbha. Kondi küzzub: "Ken kolotib?" Reboi vastha: "Kondi, sindei komaks kuctaze."

Iče möst lübii viškale. Viškal void sii, sii. Pördaze kondijanno, korvanno panob kärzan i küzzub: "Kondi, sanu, kut kuctaze ristinpoigad?" Kondi vastha: "Keskifan." Möst reboi kolotiškanž' kondijale gurbha i sanub: "Kondi, sindei komaks kuctaze." Kondi verdui. Sanub reboile: "Mä, lähte minuspei." Nece reboi möst lübii viškha. Viškas voin lopi, kumaiž taignan, tuli kondijanno. Siid kondi küzzub reboil: "Reboi, nügud' sina sanu, kut kuctaze ristinpoigad? Reboi: "Lopifan."

Däl'glopul kondi vel tahtel' manitada reboin. Sanub reboile: "Reboi, paštakam mö kürzid." Kürzihe pidab voi. Sanub reboi: "Lübu vei viškha i to sigapei void." Kondi pälihe viškha. Ka, näggob, viškas voitaigin kukertud ülöspohdin. Laskihe sigapei, röhkab. Sanub reboile: "Avii, vii. Ken-se om taignas voin sönu." Reboi: "En teda, ken om sönu voin. Žar'gam persked. Kel čiraidaškandob voi perskes, se om sönu voin."

Kondi känd' ičeze persken päčesehepei, karvad čiraidaškati-he. Reboi sanub kondijale: "Kondi, sina oled voin sönu." Kondi: "Olgha minun viga."

Iče reboi sönu voin, taignan kukernu, a kondijan viga.

KOUMEN SIZARESED

Ende eliba ukk da akk. Ukol da akal oli koume türt. Hiide mamm da bat't' semetihe tö. Nece tö ühtäi kazvoi hüvin. Kerdan mamm sanub tütrile: "Tütred, mängad vei saraile tehmaha töd, riipkad rebilaudal da kelikoikad." Konz, sarail tö oli tehtud, män't'he kül'betihe hard'amaha. Koumen türed hard'ataze, i vanhamba sanub: "Ivan carevič otaiž mindei mehele, ka mina ühtes taignas koumeiččen liiban paštaižin."

Keskmäine sanub: "Ivan carevič otaiž mindei mehele, ka mina ühtes tükas koumeiččed platjad omblizin."

Koumanz', noremba sizar', sanub: "Ivan carevič otaiž mindei mehele, ka mina ühtes kohtus koume bogatir'ad rodižin."

Ivan carevič kül'bet'pereses kundlob paginan hiide, niičile ii ozutade. Mänob kodihe. Tuli. Sanub: "Mama da papa, naitkad mindei." "Ka, kehe mänem kozile, poig?" – küzutaze mamm da bat't'. Ivan carevič starinoič hiile kaiken, mida kuul' kül'betiš. Tul't'he kozile. Vanhamba sanub: "Mina mänen Ivan carevičan taga mehele." Toine, keskmäine, sanub: "Mina mänen Ivan carevičan taga mehele." Koumanz': "Mina mänen mehele."

Anttaze mamm da bat't' vanhamban türen mehele. No, Ivan carevič ot't' noremban. Vät'he svadib. Elätihe voz', i Ivan carevičal rodihe koume poigad. I nüguni siga eletaze.

KUT UKOINE IČEZE HÖBOIŽEN KAIČ

Eli ende ukk. Oli hänel höboine, kudamban hän lujas navedi i kaič. Kerdan, läks' hän necel höboižel mecha hougod karzmaha. Tuli mecha. Karzi hougod täuden regen. Ližaks vel čapoi ühten koivhaižen. Ištuihe regele, ot't' sen koivhaižen pol'vile i ajab. Tulob akk vastha,

küzzub: "Dedo, mikš sina koivun pol'vil pidad?" "Ka, kut žo ii pidada, sanub vasthaze ukk, ninka höboižele om vedada kebdemba."

KUT BABO TAHTEL' PÄZDA DEDOSPEI

Eliba ende dedo da babo. Iga ühtes eliba, a lapsid hiil ii olnu.

Ühtel aigal babonno kävuškanz' hörm, i babo duumaiškanz', kut pidab dedospei päzda.

Kerdan dedo i tediš', mise hänen babonno kävub hörm. Babole sanub: "Kuule vei, babo. Kacu, nakka barbikos siižub sanged hab, ses habas ištub Mikola, min hänel kuzud, kaiken sili sanub praudan." Iče läks' mecnikoimaha mecha. Tuli sen habanno, lübui habha, ličihe habakorghu i varastab ičeze babon. Päivän i ön habakorkus ištui dedo, varast' babon.

Toižpäivan homesel tulob hänen babo sen habanno, siižutihe kohtale i zavodi habale mol'daste: "Mikola, Mikola, sanu mili, kut pidab mili ičin dedospei päzda, minunno kävub hörm." Habaspei Mikola hänele: " Kuule vei, babo. Sina ičiž dedod söta vei magedoil kalitoil, magedal touknal. Ala void žal'dice. Hän söb, sogenob i kurdištub."

Baboi perdihe kodihe. Paštoi magedoid kalitoid, tegi magedad toukunt. Tulob dedoi mecaspei, riičihe, ištuihe väznu. Baboi pani magedad kalitad i magedan touknan stolalaudale. Sanub dedole: "Sö, rauk dedoi, sö emagust..." Dedo sii i sanub babole: "Babo, en teda mikš-se mina pahin nägen i pahin kuulen." Baboi toižpäivan paštoi vel magedembiid kalitoid da tegi magedembad taukunt. Dedoi toižpäivan sii i vous'o sogenzui i kurdištui.

Tulob baboinno hörm. Babo kiit' samvaran, pani stolale, zavotti-he d'oda čai. Dedo sanub stolan taga: "Babo, vot-kud sina kenenke-se pagižed?" "Ka, dedo-o, mina pagižen kažinke da kanoideke."

Tegihe se aig mända tanhale lehmad tilkaimaha. Baboi hörmule sanub: "Sö toukunt i maidol läibeida, ika kakastud, mili pidab tanhale mända." Dedo: "A sina, babo, saižid mili oružd'an päčilpei, mina sogedoil päivil ičin pol'vil pidaižin da mujeližin." Baboi sai päčilpei oružd'an, andoi dedoile, iče läks'...

Dedo sel aigal ambui hörmun. Baboi tulob tanhalpei, näggob, hörm venub laval. Sanub hörmule: "Kut mina sili sanuin: ala sö toukunt kuival, maidol läibeida. Näged-ik kakastuid."

Baboi vedi hörmun tanhale, hergel krepi.

Kevadel pidaškanz' tanhalpei here hiitta. Dedo sanub babole: "Mäne sina herett maksmaha, a mina vedamaha." Babo: "En. Mäne sina maksmaha, a mina vedamaha."

Riideltihe. Kudambale mända maksmaha, kudambale vedama-ha. Dedo mäni. Hörmun vali regehe, pälpei pani herett. Baboi vii pöudole hörmun hergenke, tabaz' kablhiis regen i kukerz'.

KUT PRIHÄINE MANIT' PAKIČIJAL DENGOID

Ende bohatad pideltihe prihäine-radnik. Nece prihäine eli hịjal kuud kaks' i tusttuškanz' kodid möto. Ižandal taričeze kodi-he, a ižand hänele sanub: "Elä mijal täga süguzehesei. Mina sindei sädatan, askei lähted." Prihäine sanub vastha: "En dä. Anda dengoid dorogale, i mina lähten."

Prihäine oli Jaroslavlišpei. Hän ii elä necen ižandanno i rada ii.

Ižand andab hänele viižkime kopiikad dorogale, a dorog mak-soi kodihesei siičime rubl'ad.

Ižandal hüvä mel'. Sanub: "Viižkimnen kopiikanke edahaks ed aja, perdatoi tagaze."

Prihäine Piterišpei astui špaloid möto, kus eli ižandanno, kakskime viiž virstad. Laskihe päiv. Hämäras näggob: ištub ukoine röundorogas, šapkan pannu male ičeze nenan tüvehe, pakičob kopiikoid da grivennikoid.

Prihäižele händast tegihe žal'. Andab hänele poutinnikan i pakičob liigad tagaze. Ukoine – soged i kurdiž. Prihäižele ii annu tagaze liigad.

Läks' ukoine kodiheze. Mänob i prihäine hänele mödha. Tulob ičeze kulun pertiženno, avaidab uksen, haškaidaze päliči kündus-es, i prihäine vilmahtii mödha. Ukoine kuukoižen ukshe pani, a ii teda, mise om prihäine pertiš. Dengad viškaiž šapkaspei sömlau-

dale i sanub: "Nüguni milai om dengoid viiž sadad rubl'ad." Prihäne kaccub i kundlob dedon, min pagižob.

Ukk veddab päčin alpei bučižen i pästab nened dengad bučižehe. Ištuihe lavale hüviš meliš, katitelob lavad möto bučižen. Prihäine sel aigal piitoiči dedospe i tabaz' bučižen. Dedo eci, eci bučižen dengoideke. li löunu. Mänob susedanno, sanub: "Abuta mili, susedaine, löuta bučine..."

Nüguni prihäižel täudui dorogale dengoid kodihesei. I täha aighasei hän ajab kodihe.

IŽAND I HÄNEN RADNIKAD

Ende eli bohat pereh lujas hüvin. Oli hiił nel'l' radnikad, pidetihe kahca lehmad, koume härgad, koume höbod. Liibad ol't'he täuded purnud. Ižand pakičijale ii usknu nuužad. Ukk da akk ištuihe iknan-no čajud d'omha. Akk küzzub ukol: "Ukk, mikš sina pidab äjan radnikoid. Tulob kevaz', miilemoi ii dä liibad ni murušť." Ukk ištub, duumaib... Ön duumai, kaks' öd duumai, mii pidab tehta. Sanub akale: "Mina kaikid radnikoid ajan, däm mö kahten." Akk sanub vastha. "Amu pidi ajada." Ukk kaikid radnikoid aji. I nened radnikad tal'ven pittehe piitol kaik liib kandištihe hiide aitaspei. Ukk avaiž aitha uksed, ka purnud pal'had. Tuli akanno voikunke... "Oi, akk, akk, kaik purnud oma pal'had. Kaik liib vargastet'he. Kuna sina nüguni mäned, miččil sil'mil kacned rahvhaze. Kut mäd susedoiden-no. li usktane, mise silai iilä nimida."

Kaik hän lehmad mii, härgad mii, höbod mii, kaiken elon mii. Hö lähtihe vousö toižhe carstvaha elämaha. I hö tänanbei siga elätaze.

KUT VARGASTAJAD MANITET'HE BABOD DA DEDOD

Elätihe koumen hörmud. Üks' hiiš sanub toižele: "Lähkam, manitam papin." Papil ol't'he sigad. Tul't'he papinno i sanutaze papin perehele: "Ankad miilemoi sigoid..." Ičtäze papid ii olnu kodiš. "Ot-

kad, otkad sigaižid svad'baks", sanub emag. "I koume höbod ot-kad."

Prihäd sigoid ottihe, höboid ottihe i lähtihe. Tuli kodihe papp. Babo (hänen murzäin) sanub dedole: "Kuni sindei kodiš ii olnu, vonukan svad'bha mina sigaižid andoin, höboid andoin..." Papp läks' kükselma-ha manitejid. Papp hiid küks'. Sigad da höbod ol't'he d'o pandud toine toižespei eriži. Vasttihe papp da prihää-vor (händast kuctihe Van'aks) nena nenatusin. Van'a pani ičeze šläpän tanhal laučale toš' polt' siinad živatōšpei, kuna manit' papin, i sanub papile: "Kac, siid om šläpp, i šläpän all om meckana. Vardiče. Ala lenda šläpäd."

Papp vardičob da vardičob. Van'a ii tule. Lendab šläpän, ka siga nimida. Sel aigal Van'a kaikid živatoid toi toižhe čugaha-horomaha. Muga papp ii ni nähnu nikeda. Tuli tagaze kodihe. Kodiš sanub babole: "Babo, täs sindei manitet'he. Nüguni manitet'he mindei. Sina oled hulasii, i mina olen hulasii."

BAT'T' I POIGAD

Eliba ende ukoine da akaine. Hiil oli koume poigad. Ühtel päival bat't' küzzub vanhambal poigal: "Poig, konz mina ravastun, ka, siloi mil sina mindei sötaškanded?" Hän sanub vastha: "Papa, mina sötaškanden sindei ombluznegloil."

Däl'ges küzzub keskmäižel poigal: "A sina mil sötaškanded bat'an?" Hän sanub vastha: "Mina sötaškanden sindei oraižil."

Küzzub norembal: "Sina, poig, mil sötaškanded mindei, bat'an?" "Mina sötaškanden sindei, papa, az'z'al."

Kaz'd'he poigad. Sädaškanzihe kaik hö koumen Piterihe. Pakitihe bat'al dengoid dorogale. Lähtihe.

Vanhamba poig radaškanz' Piteriš šveinijas masterskijas, keskmäine sapožnijas masterskijas, a noremba, koumanz' poig, ost' supalan muilad. Mäni, ištuihe d'ogiverele i ičeze az'z'an tegiškanz', mise bat't' az'z'al sötta.

TOI POIG MAMALE RAZVAVAZAN

Mamal oli poig. Hö eliba kahten kesken. Eliba hondos. Kerdan mam sanub poigale: "Poig, aja vei lidnha ostmiižihe."

"Mida pidab toda lidnaspei, mama?" "Osta, mida rahvaz osttaze, seda i sina." Rahvaz ostiba negloid, i hän negloid. Neglad pani telegaha i kodihe ajades kaik neglad kadot'.

Toižel päiväl mam möst uugot' poigan lidnha. Andoi kümenikan i sanub: "To midani." Poig möst kümenikha toi negloid. Uudel päiväl mam möst uugot' poigan lidnha. Hän ost' padoid. Padad sidoi norha, noran sidoi telegaha. Padad koloti dorogad möto, i kaik padad mureniba, vaise üks' pada däi.

Möst mam uugot' poigan lidnha. Poig ost' razvavazan. Pani telegaha. Telegas vaza ii ištund. Pani niškoile, d'augiš tabaz', kandoi, kandoi i vaza propadi. Tuli kodihe. Mamaleze sanui kaiken. Mamaze zavodi voikta. "Däl'gmäižed den'gad pidid, ed ostnu nimida. Maman rozorid."

KUT NIŠSAT MUŽIK PAPIN MANIT'

Eliba ende papp da nišsat mužik. Hö oliba susedad. Mužikal oli lujas honz' höbo, i hän kerdan sanub papile: "Papp, tule, kacu minun höbokuluine, minun höbokuluine dengil situze." Papp ii uske i sanub mužikale: "li voi olda, igan olen elänu, ninkošt' čuudad vel en ole kuulnu." Mužik: "Ka, ka, dengil situze."

Papp ehtkoižel mänob kacmaha hänen höbod, a mužik sehe aighasei čokkoi dengid höbon klakuihe. I tulob papp. Mužik likahtoit' puikol klakun. Papp kaccub: "Ka-a, – sanub, – todeks sanuid, mise dengil situze." Uskalzihe. Däl'ges sanub mužikale: "Kuule, anda vei mili nece höbokuluine ühteks öks minun tanhale, mise mina vel paramba tedištaižin, praud-ik om." Mužik sanub, ota. Papp ot't' höbon hüviš meliš i saubaz' ičeze tanhale, andoi jaslihe parahimad sömad, mise höbospei enamba kuldažid dengid tulniž i saubaz' tanhal uksen, iče läks'. Homesel tulob kacmaha, äijan-ik om höbo dengid

val'nu. Avaidaškanz' tanhale veraijan, ka verai nikut ii avaite. Papp ihastui, sanub: "Nüguni milei om täuz' tannaz kuldeižid dengid." Siid suurel vägel aveiž veraijan. Näggob, siga herett tegihe täuz' tannaz, höbo lihavzui, da kut hüppästub tanhalpei irdale... Sen verdan papp i nägi höbon.

SEMETIHE DEDO DA BABO KAGRAN DA RUGEHEN KATUSEN PÄLE

Eliba ende uk da ak. Hiil oli koume tütar, kaik oliba čomad. Tütrile mad eduu ii andnugoi. Des'atinad andliba vaise mužikoile i poigile. Tatale des'atinad andoiba, a mad se väha, ii fati, liibad linneb vähä. Nimida ii fati, a eduu eliba čomin. Goriba, goriba. Vanhamb tütar sanub: "Mamoi da tatoi! Tehkamei mö katusen päle püud i semen-damei ühtele polele nagrhen, toižele rugehen." "Ka kut mö katusen päle tegemei püudon, da kandišemei mad – sanub tat, – nu provedimei kandišta." Tütred kandišiba, kandišiba mad ühtele polele i toižele. Semenziba kagran, toižele polele rugehen. Rugiž kazvoi čoma, čoma, pit'k. Nece barin kuliš' – ka kutag se muga, hiil mad ii fati, pertin päle semendiškathe villän. Tuli barin: "Uk, mi sinä radad?" "Entä midä, – sanub uk, – ühtes des'atinas ii fati mad. Tütrile-se mad ii ankoi. li fati miile mad. Mö näl'gäl elämei. Vot mö i rešimei semeta rugihen da kagran pertin päle." Pöl'gastui uk, säraidab kogonaze, nu barin min-dei rikob nügude. A barin siižui, siižui i sanub: "En riko, en abidi, andan minä, kuverz' tari mad tiile, semegatei, rakatei, vaise pertin päle ougei semetagei rugihen da kagran. Mi milei iilä mad? Fatib mad." li rohti nimidä sanuda uk, säraidab kogonaze: rikob, türmha paneb. Barinan väges kaik om. Nu hüvä. Barin kucui händast, märiči mad, kuverz' hänele tariž.

Ses časuspei pašiškanziba, semendaškanziba. Hebo oli. Tütred radoiba. I ses päiväspei eläškanziba čomin i bohatas. Kaik sijad nügude hiil oma.

MAŠAINE LÄKS' MECHA MARJOIHE

Ende eliba uk da ak. Ukol da akal oli vonukaine Mašaine. Hänen niičukaižed tomotiškanziba Mašaižen mecha griboihe da marjoih. Hö mäniba mecha. Mecas kirguiba, kirguiba. Mašaine kuleb jo hiid edahan. Hän segoi. Astui puhuzide taga, mäni edahaks. Homeiči pertižen. Mäni pertižehe, ištuihe iknannost laučha. "Ken-žo eläb neces pertižes?", iče ičelaze küzub Mašaine. Ažno tuleb kondi ehtkoižel. "Aha, sanub, Mašaine! Putuid sina mini emagaks. Homeisel kašašt' kiita, mindei söta." Maša sötì kondijan. Kondi mest lähteb mecha. Maša ištub i dumaiib, kut mini päzda neciš kondijaspei. Paštta mini pирgaižid da taritas kondijal kodihe, veda pирgaižid babale da dedale.

Tuli kondi mest kodihe. Mašaine voikunke taričese: "Pästa, mina ven babale da dedale pирgaižid."

Kondi sanub: "En pästa, ika segoid, paramba minä ven." Maša: "Nu, ved, ka mä, to sur' korob, edou kacu, mitte sä om." Mašaine toi koroban. Mäni Maša korobaha. Kondi tuli, koroban sel'gha i läks' vemha Mašašt' da pирgaižid. Astui, astui kondi i ištuihe kandoižele. Ištui, ištui, i sanub: "Sön ühten pирgaižen." Maša korobaspei: "Kulen, kulen, ala sö pирgašt', ve babalin da dedalin." Kondi libui kandoiželpei, läks' edeleze, metkitab astta. Homaič derounän. Edou mäni, Mašenkan vei pordhiile. Koirad nutaškanziba kaikiš polišpei. Kondi pel'gastui, taci koroban Mašanke pordhiile i pagen' mecha. Baba da deda tuliba pordhiile, küzutas: "Mitte korob om?" Avaižiba, ka ištub Mašaine. Zavodiba Mašašt' tervehtelda i händast otiba kodihe, i nüguni Mašaine eläb babanke da dedanke kodiš.

KELLE MIDA

D'oksin mina ojaiženno,
Puutui koir vastha,
Mina koiraspei tanhan taga,
Tanhan taga – hebo,

Hebo mili – hiinad,
Hiinan mina – lambhale,
Lambaz mili – villad,
Villan mina – emagale,
Emag mili – tahtast,
Tahthan mina – sigale,
Siga mili – sugasid,
Sugased mina – omblijale,
Omblii mili – sapkad,
Sapkad mina – haugončaptijale,
Haugončaptii mili – haugod,
Haugon mina – kül’betihe,
Kül’bet’ mili – palaban kiven,
Kiven mina – merhe,
Meri mili – solad,
Solan mina – dedale,
Dedd mili – kagrad,
Kagran mina – kanale,
Kana mili – munan,
Munan mina – päčhe,
Päčišpei sain i siin.

TAIVAZ LANGEN'

Kabičihe, kabičihe kanaine mas pinonno, a pino-se trah, – i langen'.

Pel’gastui kanaine, ozutihe – taivaz langen’, i läks’ d’oste. D’oks’, – d’oks’, vastha hänele kukoi.

- Ku-ka-reku! Kuna, kanaine, d’oksed?
- Kut-kuna, kut-kuna!.. D’oksen, kukoihutt: taivaz langen’.
- Kut-kuna? Ken sili sanui?
- Iče kuulin, iče nägin.
- Ota i mindei kerdale.
- D’okse taganpei.

D'okstihe, d'okstihe, vastha hiile kaži.

– Mäu, mäu... Kuna tö d'oksett?

– D'oksem: taivaz langen', sanub kukoi.

– A ken sili sanui?

– Kanaine sanui.

– A kanaižele ken sanui?

– Kanaine iče kuul', iče nägi.

– D'okse mödha.

D'okstaze, d'okstaze, a hiile vastha pedaijaspei orav, korvad čeimot'.

– Ts! Ts! Kuna tö d'oksett? Kuna rigehtiitt?

– D'oksem: taivaz langen', sanub kaži.

– A ken sili sanui?

– Kukoi sanui.

– A kukoile ken sanui?

– Kanaine sanui.

– Kanale ken sanui?

– A kanaine iče kuul', iče nägi.

– Otkad i mindei kerdale.

– D'okse taganpei.

I d'okstaze.

D'okstihe, d'okstihe, vastha hiile barbikospei däniš. Siližub kah-tel lapal i küzzub:

– Pa-pa-pa! Pa-pa-pa! Kuna d'oksett? Miččehe agd'ha?

– D'oksem: taivaz langen', sanub orav.

– A ken sili sanui?

– Kaži sanui.

– A kažile ken sanui?

– Kukoi sanui.

– Kukoile ken sanui?

– Kanaine sanui.

– A kanale ken sanui?

– Kanaine iče kuul', iče nägi.

– Oi-hoi-hoi! Otkad i mindei kerdale.

– D'okse taganpei.

I d'oksiškat'he.

D'okstaze, d'okstaze, a vastha hiile reboi sagedan händanke.

– Gam, gam! Kuna d'oksett, kuna rigehtitt? – küzzub reboi, iče tarkas kaccub kaikihe.

– D'oksem: taivaz langen', sanub däniš.

– Ken sili sanui?

– Orav sanui.

– A oravale ken sanui?

– Kaži sanui.

– Kažile ken sanui?

– Kukoi sanui.

– Kukoile ken sanui?

– Kanaine sanui.

– Kanaižele ken sanui?

– Kanaine iče nägi, iče kuul'.

– Otkad i mindei kerdale.

– D'okse taganpei.

Vedeliškanž' änel reboi i läks' d'oksmaha toižideke.

D'okstihe, d'okstihe, a vastha hiile hahk händikaz. Sil'mad bul'kotanu, hambhil kižeidab.

– Geu-uu! Geu-uu! Kuna d'oksett?

– D'oksem: taivaz langen', sanub reboi.

– Ken sanui?

– Däniš.

– Dänišelete ken?

– Orav.

– Oravale ken?

– Kaži.

– Kažile ken?

– Kukoi.

– Kukoile ken?

– Kukoile sanui kanaine.

– Kanaižele ken sanui?

– Kanaine iče nägi, iče kuul'.

– Otkad i mindei kerdale.

– D'okse taganpei.

Lähtihe kaik d'oste.

D'okstihe, d'okstihe, a vastha hiile kondi, vaise barbikospei ozutihe.

– Goum-goum. Kuna tö ninga d'oksett, kuna rigehtitt? – küz-zub kondi händikahal, a iče möraidab da penil sil'mäižil kacleze.

– Ka, kac, d'oksem: taivaz langen'.

– Kut voi taivaz langeta? Ken sanui?

– Reboi sanui.

– A reboile ken sanui?

– Däniš sanui.

– A dänišele ken sanui?

– Dänišele orav sanui.

– A oravale ken sanui?

– Oravale kaži, a kažile kukoi sanui.

– A kukoile ken sanui?

– Kukoile kana, a kana iče kuul', iče nägi.

– Otkad i mindei ičetiideke.

– D'okse taganpei, bud'o void.

Kändihe kondi dorogan polhe i pätzui d'oste mödha kaikile.

D'okstihe, d'okstihe da haudha i langetihe. li louko haudas, a išttaze, – ii voigi lübuda – haud süvä. Ištihe, ištihe, söda tahtoiškaťhe.

– Keda söm? – küzutaze toine toš' meccživatad.

I ladihe:

– Sögam ezmäks kanaine.

Kanaine kuuliš' i lebast' haudaspei.

– Keda söm? – möst küzutaze toine-toš' meccživatad.

– Kukoi sögam.

Kuuliš' kukoi, mugažo lebast'.

– Nu sögam siloi kaži.

Kaži brikk – lübui haudaspei. A hänele mödha i orav. Däl'ges dät'he däniš, reboi, händikaz da kondi.

– Keda-žo söškandem?

– Sögam däniš.

I söd'he.

Išttihe-išttihe i möst söda tahtoiškat'he.

– Keda nuguni söm? Reboin, händikahan, vai kondijan?

– Händikahan, händikahan, kidoštab reboi.

I söd'he händikaz.

Däd'he haudha nuguni vaise kahten – reboi da kondi. Reboi sanub kondijale:

– Kondi, lübu-vei sina kahtele lapale, lähemba masiinas, a mina kacuhtan, ik ken mäne, ik ken mida kanda.

Kondi lübui siišti kahtele lapale, ezmäižed ülähaks lend'. A reboile se i pidi. Reboi hüppäst' ougile kondijan, hüppäst' haudaspei i uidii.

Däi haudha nuguni üksneze kondi. Hän ištub da ičeze lapan immob. A hätken-ik ištuškandob – en teda.

NENAKAZ AK

Ende eliba mužik da ak, mugoine upr'ami, mugoine nenakaz, mužik sanub "roudeine", ka hän sanub "puine", a mužik sanub "puine", ka hän sanub "roudeine." Mužik jo lüi, lüi, a sanub: "li midä mini uslonijaha putelta hänen täht, händast liisa opeta." Mäniba ühten kerdan mecha, päivän radoiba, radoiba, ehtkoizuu tönduiba kodihe. Hüvä oja, oja nece diki hotko jokseb, a päliči ülähäine süud lahkožiš. Nece mužik sanub akale (akou kašal' sel'gäs pal'l'az): "Ak, ala pane kivid kašlihe." "Panen-se ka panen." Oti i töuden kašlin kivid pani. A mužik sanub: "Kivid panid, nu ka ala sido rindust-se kašliš." "Sidon-se ka sidon." Oti da i diki vahvas sidoi.

Tönduiba, mužik süudas proidi, ak-se keskele süudad tuli, da i mužik sanub: "Ak, kacu, kivid om töuz' kašal', nu ka ala kargeida süudou." "A kargeidan-se kargeidan." Oti ku ak kargud süudou. Süud-se katkeiž, da uk-se edembahko mätheižele uidi da vuu

dumeib, jose libub vuu sigäpei. Varasti, varasti: "Nugde jo ii libund, ka nacein uppož", nacein neciš akas päzuin." Muga ak uppož', a mužik hüviš meliš kodihe tuli.

KUT PLATON PAPIN OLI

Ende derüunas koli pap. Papid ele. Mužikoid enambid kirhäd niken teda ii. A oli mugoine hotkii mužik, Platonaks kucuihe. Händast papikš valičiba. Mugažo kirhä ii tedand. Mändas ristitud pagastaha, nece Platon diki sanktan kirjan tob outrišpei: "Susedad, tedatoi necen kirjan?" Siga sanutas susedad: "Tedamoi." "Tedatoi ka ii tari lukta." Tagaks outrihe veb. Toižen kerdan mändase pagastaha pühägejan. Möst nece Platon lähteb suren kirjanke sigäpei: "Susedad, tedatoi necen kirjan?" "Tedamoi." "Tedatoi, ka ii tari lukta." Vii i sinnä outrihe da sanub: "Susedad, – läksi kadel'nicanke sigäpei, min minä radan, se i tii." Hänou sapuk-särhe hil' langez', hän langez', jougad ülähäkspei träsib. Rahvazgi jougad ülähäkspei, da i träsiše. Min radab Platon, sen ratas i susedad. Hüvä. Möst služb tuli. Erasen kerdan mäniba pagastha, da nece Platon lähteb kirjanke outrišpei: "Susedad, tedatoi necen kirjan?" Nu, sigä eras sanub: "Tedamoi, emoi tekoi, da luktta tariž." Hän sanub: "Susedad, kuivakatei suhrid, a sinä, otec d'akon, soupta iknad i veräjad, lugeškandemoi kuume nedalid." Rahvaz kaik uks'he da uidiba pagastaspei. Mid'a tari? "Kuckam arherejad da žal'gamoš, mi-ak ninga Platon radab, necid'a kirjad ii luge da vuu ladib pagastha soubata." Arherejad kucuiba. Tuli arherei. Arherei sanub: "Nu, Platon, probui-ko služt'a." Platon kadel'nicanke läksi da i sanub: "Tat arherei, outriš čogeižes kuume sadad rubl'ad dengoid". Hüvä. Nece mäni arherei. Kacuhti, kuume sadad dengoid čogeižes oti, kormanaha pani, surhe. Oti kadel'nican Platonoupei, tuli. "A sin'a, tat Platon, elä edlespei papin." Muga i Platon papikš jää.

MUŽIK SEMENZI HERNEHT

Eli üks mužik, oli hänou sorüunas herneht semetud. Hargniba kurged. Kacui da i sanub: "Mi kurgideke zavot't'a." Oti rihmoid, sinnä parazi diki äjan, parazi, kartaižen tegi habaižen, vinad sinnä valoi. Kurged tuliba, herneht süiba, kartaižespäi vinad juiba i humouzuiba i venutas. Nece mužik mäni homesuu aigoiš. Kurged venutas. Hänou sigä nor pit'k diki. Kurgid hän oti, ühthe sidoi, ičelaz völe sidoi da sanub: "Söda herneht, mini hiid iisa kantta nügde, uitkoi ii." Veri kohtule da herneht söb. Süi, süi, kurgil humou lähteškanzi, libuškanziba, suugil ropsutaškanziba. Kurged letas händast ülemba, järves päliči. Hän surmhassei varaidab: nügde sortas. Kurged – joges päliči, mecas päliči, korbes päliči. Hän dumaib: "Nügde, mäne teda, kuna i vedas."

Lendiba, lendiba, mugoine so. Necile sole kurged humalaižes laskeškanzihezoi, hillästi laskehezoi, laskehezoi. Hän kut höpsahtab da puuvhezessei putui sohiinha. Mi nügde zavott'a? Deren edahan, siičime virstad, oti da joksi sinnä.

POIGAN OZA

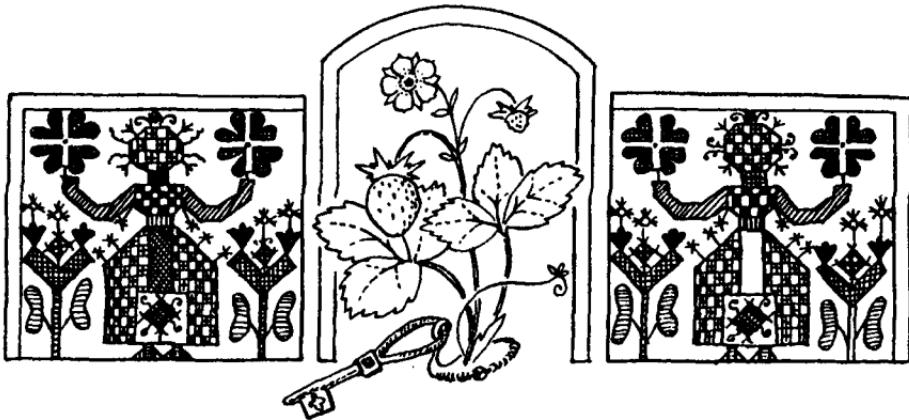
Necen sarnan olen kulnu minä amu, a vaise en mušta, ken sen sanunu om, vai Isakan, vai Habšoman külän ristit. A oli se pen' külä krežal. A ülemba küläd oli därv čoma, leved, süvä. Ei edahan därvespäi seižui pen' pertine, kudambas eliba mamaze poiganke. Poig oli mugoine korged kazvol, čoma i hüvää radnik. Eliba hö hüvin. Poig sai äjan kalad, oli hüvää mecnik. Kuverz'-se aigad om männu, i kerdan mam sanub poigale: "Poig, pidab sinei naida, minä olen vanh, kolen, ka sinä däd üksnäiž." Poig sanub vastha mamale: "Mamoi, minä nain, vaise ländan sen neičen, kudamban nägin uniš. Hän uniš mindai tervehti. No hän ei olend meiden küläspei, a kuspei om, pidab minei löuta."

Om männu kuverz-se aigad. Lophu tuli keza. Läksi poig mecha i hätkestui. Mam zavodi holduda i läksi poigad ecmaha. A poig sil

aigal d'o kodihe rigehti. Oli d'o hämär, kudmaine libuškanzi i randvezine hüvin näguškanzi. Sid hän nägišti min-se surel kivel, ei edahan randaspei, ištub kivel neižne. D'ougad vedehe päststud, iče vauged i tukad vauktad. Tukad märgad käzil puzerdab. Kacub priha neičchehe i meles pidab: "Kus olen nähnu necen neičchen?" I sid d'ohtui mel'he, mise hän om nähnu necen neičchen. Taci priha kaik ičeze kalud vedhe i astub neičchenno. Neižne nägišti prihan, nagraškanzi. I sid kädel lähemba kucub poigan. Mamaze randalpäi nägeb, kut poig vet möto astub sobiš neičennoks, i kidoštaškanzi: "Ala mäne, poigaižem, hänenoks, ala mäne! Hän om vedehižen tütar, vezineižne!"

No poig ei kundelnu mamad. Neižne sil aigal bul'ahti vedhe i hahatesenke ujuškanzi därväl. A poig hänele mödha. Kesked därväd neižne tabazi poigan kädes i vedi pohd'aze. Maman kidaha d'okstihe rahvast küläspei, ka nägištet'he vaise, kut vezibul'kud kesked därväd kaikihe polihe letaze i enambad nimidä, vaise kudmaine paštoi. Pördihe mam kodihe, veri laučale i enamba ei libunu. Koli tuskha poigad möto.

STARINIMIŽED

KALANIK

Necel Änižel suurel, kudambal ni agd'ad ni lopud ii nägu, konzse necel randal eli kalanik.

Kävel' hän pitkiš sapkoiš. Oli tark, hüvä kalanik.

Oleskel' muga: lähtob hän lodole, votkud ii edahaks, a däl'ges, randalpei näged, kut hän Änižel soudab i soudab. Hüvin, teravas soud'. Erašti ajelihe venehel askei toižele randale Änižen taga, a čuraspei voi duumaida, hän uptab. Nu, hän ii upponu.

Erašti, toižel homesel vaise tulob ičemoi kodirandale täuden venehenke kalad.

Ka, mugomad ol'the edel kalanikad.

KALANIKOIDE ZNAM

Edel Kaskezas, Karpamas siižui suur' pedai. Necele pedajale oli igad enamba kaht sadad vott. Erased rahvaz pagištihe: "Voit'he pil'ved tabataste neche pedajaha, mugoine oli korged da sanged."

Konz kalanikad lähtihe Änižele venehil pöumaha kalad, siloi nece pedai oli hiile znamaks, sen tähte, mise ii segoida Änižele. Edahanpei voi teta pedajad möto, kudambas sijas randal siižub posad Kaskaz: kalanikad pedajan kohtha sout'he tagaze kodihe.

Däl'ges vanhtui pedaipuu, kuiv'. Kerdan lübui suur döl i zavodi tahirida pedajan. Tahuri, tahuri, rehki čuurha, toižhe. Raukale pedajale enamba ii täudnu väged siišta, kumarzihe votkud rahvhale i rožahtui langeta.

Kaik kalanikad kaskezlaižed žalditihe nece igahine pedai, mise nece puu ičeze igal oli äijan tonu hüvutt rahvhale. Ühtäi voi teta, konz kacuid neche pedajaha, kus om ičemoi posad Kaskez. I pedai ozut'.

RUNOD

ÄNIŽDÄRV

Minun armaz Äniždärv,
kezapäival vouged ald,
kajagoine veden päl,
pit'kad päivad lendleze.
Vedes kalad ujeleze.

Votkud taivaz miide därv,
ühtäi vezi sinine.
Konz om hil'l' i iilä d'olod,
tulob d'ol ka verdleze,
aldod randha päliže.

Tüuništub, ka hil'l' om vezi,
necen aigan mina tezin,
venehudel ajelimo
i kävuin toižel randaižel.

Siga oma kuuzed suured,
siga mustikaine kazvab.
Sijad oma lujas čomad,
ii sa unohtada igas.

Homezaigal ala nukku,
kuule, mecas kägi kukkub,
zor'aine kut lübbub aigiš,
ole ozav nenil päivil.

Därven randal, puhthal vedel
pezen sil'mad, d'on i vedutt.
Tulnob hengudele kebnuz',
tulnob südäimele hüvuz'.

Äniždärv om suur' i leved,
ii sa kaikil sil'mil nähta.
Miide därv om äjil meliš.
Voib därv rahvast kalal sötta.

ŠOUTAR'VD'OGI

Miide d'ogi oli puhtaz,
lapsed väťhe, kül'ptihe.
Nuguni-se nece d'ogi
savesiine tegihe.

Mikš om vezi savesiine,
d'ogi miide armhaine?
Täs melioratoroile
küntta pidi alangod.

Künttihe i roitihe
päližmalpei houmhuded.

Tehta pidi pöudoid suurid,
kaida rovid levedoid.

Roviš savi šorom päzui.
Tuli vezi pakuine.
Ii sa kül'pta nügud' d'oges,
savivedes lapsile.

Mehanizmad teht'he pöudoid.
Äi soid kuivatet'he hö.
Parahimid mecas därvid
siid-žo hubenzoittihe.

Latte hüvin Šoutarvd'ogi.
Sel'ktu vezi teramba,
mise lapsed ühtäi kül'ptaiž
Šoutar'vd'uges kodimal.

KISKOI-KASKOI

- Kiskoi-kaskoi, kus olid?
- Mirus.
- Min said?
- Pün sain.
- Kuna panid?
- Pachan päha.
- Ken süi?
- Papin koir.
Papin koirad kuukuu,
hirt' hijamau,
kažid kavažludau.

Rihes rideltas,
gomnas toraras,

kujan päs kundeltas,
mägen päs šurgetas.
Kaik lapsed šurgetas.

TORPALE, RORPALE

Torpale, rorpale,
hiirele, haragole,
varišele, kron'ale,
Griškale, Miškale,
Paramonan Troškale.
Tüp, täp perskehe.

TU-TU-LUTU, SAVI-LUTU

Tu-tu-lutu, savi-lutu,
– paimen, paimen,
kus, paimen, paimendad?
– Soveril, koveril,
d'akonan nituižil,
ponomarin porthaižil.
– Mida kulub sinnäpei?
– Marja-carevna
tegi lapsen.
– Kut kuctas?
– Konstantinaks.

Koza hüppäst loudale,
kaži jäl'gele.
Kuna koza uidi?
– Aitha uidi.
– Kuna aitad uidiba?
– Krežan alle lanksiba.
– Kuna krežad mäniba?

- Härgäd topsiba.
- Kuna härgäd mäniba?
- Niičed vediba.
- Kuna niičed mäniba?
- Saudatoide taga mehele.

DÄNIŽ D'OKSOB DÄHUTT MÖTO

Däniž d'oksob dähutt möto,
karvaižed-se hanged möto.
Čilahtoitin čiložeha,
helahtoitin heložeha.
Kus-se kuulub surdaze,
kus-se kuulub d'ouhtaze.
Kacuhtin kut ülähaks,
ülähan-se päivii paštab.
Kacuhtin kut alahaks,
alahan-se veneh soudab.
Oi, batii, mamoi,
otkad mindei veneheze.
Oi, tütii, tütii,
illä sijad.
Airožed-se vestmatomad,
löuhaižed-se kokmatomad,
raidakahad randaižed,
mudekahad veduded.

LOPIN MINA LOPUIŽEN

Lopin mina lopuižen
tacin mina kožližen
sarai-oceižele,
iče läksin vedele,
edeleze mehele
Grikun Prokun poigan taga,
Mikitale milläks,

Nazarale naižeks,
Sidorale hilloks,
liha – laučeižele,
laho – liphaižele.

LUGEMINE

Ičikii, kičikii,
semmar', makkar',
kuutar', koutar',
vagovar', vakkar',
tillik, tällik,
sepan, lepan,
poiš!

LÄKS' PÜUDEI KALAD SAMHA

Läks' püudei kalad samha.
Mäni, mäni mägen, toižen.
Tuli kondi vastha.
Oi, kondi, kondi, sa mili kiito.
Nu, kondi kiitod ii sanu,
püudei kalad ii sönu,
püudeijan lapsed näl'gha kol't'he.

Möst läks' püudei kalad samha.
Mäni, mäni mägen, toižen.
Tuli mužik vastha.
Oi, mužik, mužik, ambu nece kondi.
Nu, mužik kondijad ii ambnu,
kondi kiitod ii sanu,
püudei kalad ii sönu,
i püudeijan lapsed näl'gha kol't'he.

Möst läks' püudei kalad samha.
Mäni, mäni mägen, toižen.

Tuli nor vastha.

Oi, nor, nor, sido nece mužik.

Nu, nor mužikad ii sidonu,

mužik kondijad ii ambnu,

püudei kalad ii sönu,

i püudeijan lapsed nälgħha kol't'he.

Möst läks' püudei kalad samha.

Mäni, mäni mägen, toižen.

Tuli pila vastha.

Oi, pila, pila, pili nece nor.

Nu, pila norad ii pil'nu,

nor mužikad ii sidonu,

mužik kondijad ii ambnu,

kondi kiitod ii sanu

püudei kalad ii sönu,

i püudeijan lapsed nälgħha kol't'he.

Möst läks' püudei kalad samha.

Mäni, mäni mägen, toižen.

Tuli hiir' vastha.

Oi, hiir', hiir', pure nece pila.

Nu, hiir' pilad ii purnu,

pila norad ii pil'nu,

nor mužikad ii sidonu,

mužik kondijad ii ambnu,

kondi kiitod ii sanu,

püudei kalad ii sönu.

Püudeijan lapsed nälgħha kol't'he.

Möst läks' püudei kalad samha.

Mäni, mäni mägen, toižen.

Tuli kaži vastha.

Oi, kaži, kaži, sö nece hiir'.

I kaži hiiren söi,

hiir' pilan pur',
pila noran pili,
nor mužikan sidoi,
mužik kondijan ambui,
kondi kiiton sai,
püudei kalad söi,
i püudeijan lapsed eläbzut'he.

MÄNIN MINA MÄGELE

Mänin, mänin mägijale,
tulin, tulin tukijale.
Tukk mili sel'gha,
tukun mina saumad vaste,
saum mili hiilid,
hiiled mina sepale,
sepp mili vikatehen,
vikatehen mina niittijale,
niittii mili hiinad,
hiinan mina lambhale,
lambaz mili villad,
villan mina akale,
akk mili tahtast,
tahthan mina sigale,
siga mili sugarsid,
sugased mina omblijale,
omblii mili sapkad,
sapkad mina küutkale,
küudug mili kiven,
kiven mina merhe,
meri mili solad,
solan mina anopele,
anop mili munid,
munad mina vävule.

Tuli vävii, kaik munad söi i
sanui:" Ota sindei mecciine, anop".

SANUGAMOI SARNOIŽID

Sanugamoi sarnoižid,
vanugam varnoižid.
Härg libui kuzhe
kivižiš kindhiš,
savižiš sapkoiš,
libui i bungaht'.
Bajar kuulišt',
poigan naitoi,
tütren mehele andoi
Strikun Strokan
Potašule milläks,
munavett d'omha,
hougin kalad sümha.

KISKA-KAŽINE

Kiska-kažine, armaz živataine,
kus sina olid?
Olin mina Leppojal.
Mida sina said?
Sain mina oravan.
Kuna sina panid?
Panin mina pal'čale.
Ik hiir' kirskenu,
ik krott korskeinu,
Matrin mahuzile,
Kipriin kivuzile,
Üušakašte iknaižele,
Potašušte pordhaižele.

KISKA-KAŽINE

Kiska-kažine, armaz živataine,
kus sina olid?
Olin mina Leppojal...
Päcižel-se magadad,
lapaižil-se kolkutad,
händeižel-se vil'gutad,
sil'mäižil-se migutad.
Min sina magadad,
unen vei näl'gan?
T'aiz'o sina magata,
tabada sina hiiрутт,
i sö sina küläks.
Ala näl'gal šlägeida.

ORAVAD

Proiddijal tal'vel oraviid nägin,
hüptihe pedaijas pakaižiš päiviš,
viin mina hiileze suhrid da düvid.
Iknaspei vardičin mugomid hüvid.

Pened hö oma, ka händaižed čomad,
hüptihe čiibule, ectihe sömad.
Čiibtaze oravad, siid heiden oza,
Kunani tehtaze puun keskhe peza.

Iknan all kazdaze pedaijad suured.
Ectaze käbuid, hö valitas uuzid.
Nägin d'o oravid pol'kimel päival.
Radod kaik loptihe, ištihe aidal.

Täl tal'vel ii oldud oravad tuldud.
Kuna-se pagetud, em olgoi kuldud.
Pedaijas tikk suur madoižid eccib,
Nägištab oravid, vób hiile vestid.

PÄIVÄINE

Kezahomesel Änižen tagapei
päiväine lübbub, miid kaikid lämbitab.
Lämbitab man, i lämbitab veden,
kazvatab puid i kazvatab liiban.
Päiväine paštab, i linduine pajatab,
mecas dorogan päiväine ozutab.
Linduine armaz, veslemba pajata.
Rauhid i norid, päiväine, lämbita.
Taivhas, pil'ved, tagemba pagekat.
Vouktale svetale dorog aveikat.

TAL'V

Irdal lumi pôleidab.
Pordazd'uured hihkaidab.
Mö em vilud varaiki,
Em mö verail sääriki.

Suured lumitorokad,
Rouneitaze dorogad.
Tal'v ii pätte tagaze,
Lumivihkod lendleze.

Lendleze i lendleze,
Askei sil'mad täptaze.
Tal'v om lujas lumikaz,
Veden därvish tagodab.

MECANTAGINE KÜLÄ

Mecan taga oli posad.
Suured pertid siižuiba.

Siga elätihe vepsad.
Kodiš liibad paštoiba.

Semetihe ozr i nižu,
Tal'vel riihiš taptihe,
Sad'he savi, teht'he nahkad,
Därves kala pöuttihe.

Kezal paimen luthu vändel',
Pöudoil lehmid keradel',
Däl'ges emag lehmid vasttel',
D'otel' lapsid maidoižel.

Ivnan-päival därven randal
Norišt keradelihe,
Kargud, pajod taljankanke
Homezläbi kuuluihe.

Mäni aig, i posad kadoi.
Mikš-žo ninga tegihe?
Lapsed kazd'he, vanhad kol'dhe,
Nored lidnha lähtihe.

Koumžomil-se viheldab d'ol,
Ristad kulud siištaze.
Pal'h'ad pertid, mustad iknad
Külähapei kactaze.

Ii kuulu ku cerkvan keloid,
Ii kuulu i paginoid.
Vaise lindud posadan päi
Kida lasttas kevadel.

VEZISON'

Vezi rongus šolaiž,
lehtesuded kast',
likut' vezad koivuiš
päiväihuden all.

Nece oli son'utt
avainuze mas.
Ojaižen sen libut'.
Tegihe kut läht.

Oja kazvoi suureks
kivirongte all,
huhtoi pedaid'uured
igahiižes mas.

Äjan vozid son'utt
vedutt valutoit'.
Oli sonel meles,
uitta pidab kut...

Kastta alavsjad,
korged vihandhiin,
löuta sija därves.
Izrastin hän viil'.

Izrast' oli vaumiž.
Oja veden päst'.
Alavsjad valat'.
Mäni pištipäin.

Puud i kandod longit'.
Oli vägi suur'.
Ühtenz' vezibongud,
oja oli tark.

Tuli d'ogi leved.
Mägenpäspei d'oks',
läbi Šoutar'vküläs
päzui randha vett.

Ol'dhe aldod suured,
Kobi siišpei läks'.
Ratkoi d'uured puižed,
küzunu ii mest'.

Pand'he ukod verkod,
Ved'he kalan näht.
Däl'ges, homeznouzmal
sad'he kalad parv'.

Tul'dhe aigad toižed.
Vezi kadoi möst.
Kuivaškat'he randad.
Lübui kivirong.

Kadoi vezi därves.
Kala därves kol'.
Pagetihe sorzad.
Tuli härvhe lopp.

Vaise kevaz'väivil
däl'ges kül'mäd lumt
lendab Šoutar'vd'ogi
kuverdan-se vett.

Kazva, d'ogi, čomaks.
Hengiš oled vel.
Ala kado igaks.
Lenda enamb vett.

Mise läbi kezad
lapsed kilptaiž möst,
paštaižihe randal
päipaštožen all.

Mise sadaiž kalad
kalanikad möst
kodirandal d'oges
kodinnopei läz.
Mise veneh soudeiž
Änižehesei,
mise sorzad tuldaiž
ujumaha möst.

Lendliližihe lindud
sel'ktan veden päl,
d'oksteiž suured aldod,
olniž čoma därv.

MIIDE LAPSED NÜGUNIIŽED

Miide lapsid nüguniižed
nähta edahanpei sab:
mänoba hö kirdideke,
soba ii soba om päl.

Miide lapsed nüguniižed
hüvin el'getaze kird'.
Käziš kehub opemine,
kaiked nüguni om hiil.

Miide lapsed nüguniižed
traktor opetaze völ,
traktorale har'gataze,
däl'ges abu liinob suur'.

Miide lapsed nüguniižed
navedtaze kodima,
hö hüvašti opetaze,
i edeleze mänoba.

TULI TAL'V

Lumi, votkud vouged kaži
tuli, katusele ver',
pehmed, vilu, ota käzil,
tuli tal'v i hüvä mel'.

Lapsed krežal d'okseltaze,
lumitukoil tacleze,
löud'he reguded i suksed,
huzaita rigehtihe.

Tuli tal'v, i hüvä meles,
vanhoile i lapsile.
Däl'ges kezad tuli hebo,
läulmad radod loptihe.

Lumi lanktob, pöudod krepib,
lumen alle uidi aid,
äi om lumt, – äi kazvab liibad,
ende sanutihe kaik.

PAJAD

KUULE MINDEI, SÖTAI

Baju, baju bajuški,
uinda, uinda vonukeine,
mina sindei bajutah,
mina sindei uinotan,
enčen pajan pajatan.
Neces pajas starinoičen
mina, ende-eložen,
konz-se milei ninka pajat'
minun mama pajaižen.
Abid oli nece paja,
läuläin oli eläda,
pidi kündta, pidi rahnda,
pidi villäd semeta.
Süguzespei kanghad pant'he,
paltiin pidi kudoda,
pidi pereh sädatada,

kad'd'ad, paidad ombelta.
Pimedaižiš ehtkoižiš,
säresuded polttihe,
tal'ved läbi nored niičed,
emused ombeltihe.
Hobedeižed keloižed
sidotaze bemiblihe,
ajetaze kord'aižiš
tal'vel prihäd kozile.
Läuläin oli eloine,
ka hüvä oli aigeine.
Kazva teramb, vonukeine,
mušta minun pajaine.
Baju, baju, bajuine,
mušta minun pajaine.

MIIDE VAN'A

Traktoristan radoi Van'a
miide kolhozaižes.
Ai, jai, jai kut radoi Van'a
miide kolhozaižes.

Horovodha kävel' Van'a.
Navedi hän Man'an.
Ai, jai, jai, kut miide Van'a
nor'ukaižen Man'an.

Däl'ges kävel' kozimaha
Man'an nor'ukaižen.
Ai, jai, jai, kut kozimaha
Man'an nor'ukaižen.

Tegi miide Van'a svad'ban
Man'an nevestanke.

Ai, jai, jai, kut tegi svad'ban
Man'an nevestanke.

Gul'aitihe Van'an svad'bas
kaikel posadaižel.
Ai, jai, jai, kut gul'aitihe
kaikel posadaižel.

Niiččed, prihäd horovodha
kargaimaha mänd'he.
Ai, jai, jai, kut horovodha
kargaimaha mänd'he.

MINUN MEL'HINE

Vezoiš lindud miihe täl öl kactaze,
Mö sinunke kut unimeliš ištum laučaižel.
Nähkoi em mö homezpäivad, homest sinunke,
a homez om d'o nenan tüves, armaz hengiine.

Linduižed kaik koivuiš
kactaze miihe.

Sil'miš silai čomin löze, löze möhaižed,
Näguze kut penükaižed taivaztähituded.
Sindei mina tervehtaižin vaise armhašti.
Niked ii nähkoi miidamoi, kut vaise linduižed.

Linduižed kaik koivuiš
kactaze miihe.

Lindud nene šuhaitaze lehtezpezaižiš,
kut toine toš' mö armhaidešti lujas navedim.
Dölliine miš pungahaste ümbri lehtesiš.
Algoi döl miid kül'menzoitkoi hätkeništujid.

Linduižed kaik koivuiš
kactaze miihe.

TU-RU-RU-RU DA TU-RU-RU-RU

Palos paimned tapetaze,
mustiit lehmid rikotaze,
kelod kaglan kiitetaze.
Ümbri mända iisaüksta.
Kohtha mända vajutab.
Hüukalta, ka mamoi kuulob,
d'oksalta, ka papoi näggob,
kaiktäli oma bedad.

LAPSED VOIKTAZE

Kala-kala-kalaižid.
Anda, akoi, padaižid.
Min kiittes? Kašan.
Keda söttes? Lapsid.
Lapsed voiktaze.
Kuldaimättaz kaidaze.
Mii tehtaze kuldaimäthal?
Dengid sadaze.

SADE, VOI

Sade, sade, voimuru, härgan pän surtte,
lehman ocan levette...

Sade, sade, voimuru, härgan pän surtte,
lehman ocan levette...

(Muga sanutaze härkites kandatesen härkmel, mise teramba saižihe
voi padaižes.)

DÄRVEN RANDAL

Därven randal ištun mina
kezapäival čomaižel,
kezapäival čomaižel,
da hobedaižel letkudel.
Vändab därves kalaine,
da räkes paštab päiveine.
Lindulžed kaik, kägutt armaz,
sanun sanaižen sili,

mise mina nor'ukaine
olen kolhozas ezmäine,
liibad äijan kazvatam,
da hüvid pajid pajatam.

Armaz sina linduine,
da hobedaine suugaine,
lenda Kremlhä voždidenno,
sanu miišpei spasibo.

Puraht' armaz linduine,
da muhaht' čoma mecaine.

IŠTUI KANA PUUL

Ištui, ištui kana puul,
kana puul.
Sai kana voimurun,
voimurun.
Pani kana padaha,
padaha.
Hiir' vedи kodaha,
kodaha.

Tuskas kana päčhe,
päčhe.
Tuskas kana pöudole,
pöudole.
Tuli variš vastha,
vastha.
Mikš, kana, palanu,
palanu?
Mikš suug korbenu,
korbenu?
Oma milei lihodejad,
hitriijad hiired,
hiired.
Olen mina goriš, goriš.
Ottihe minun sömišt,
sömišt.
En olnu mina kodiš,
kodiš.

D'OGIRANDAL

D'ogirandal niižne pajatab.
Iknan veres armaz varastab.
Ala, armaz, mindei varasta,
iknan veres ala miguta.

Mina en voi tulda, d'okselta,
d'ogudehe voin siid langeta.
Tege, armaz, sina sildaine
madalaine, puhtaz randaine.

Sanui armaz: "Hiita ššeblestad,
randad möto tule, d'oksalda.
D'oges veden mina keskustan,
siloi sindei mina unohtan."

Armaz sanui: "Ala unohta,
tulen mina sindei otmaha."
Tuli armaz d'ogirandale,
tuli sihe minun rindale.

Tuli, sanui: "Lujas navedin,
iknan veres hätken varastin."
Mina siloi händast kaburzin,
kebnaidešti mina tervehtin.

ALA, KANA, KAKATA

Ala, kana, kakata,
sina oled nevesta.
Ženih-kukoi hüvä.
Mina olen prihää.

Kana sanui: ka-ka-ka,
kukoi vastha: ha-ha-ha.
Proidii koume päivad,
kukoi öl kut päigaht'.

Tuli kukoi mecha,
händast siga peksta,
variš sil'mad kokta,
habuk suugid sõmha.

Kukoi d'oste-d'okstol,
habuk händast küksob.
Tuli kukoi kananno,
kolotihe tanhanno.

"Armaz sina kanaine,
hobedaine suugaine,

łaske tulda tagaze,
lihodejad södaze."

Lebast' kana iknale.
Sanui kana kukoile:
"Milei tanhal hüvä,
sina paha prihä."

VEPSAN RAND

Vepsan rand, rand om miide,
miide kodid vepsan mal.
Mecad, pöudod oma suured,
mäged libut' taivhassei.

Küläd hahkad, lujas vanhad,
d'oged läbi d'okstaze.
Änižespei aldod korktad
randad vaste paindaze.

Suurel randal, Änižrandal
olem kazdud vepsan mal.
Necel randal igad eläm,
randan lujas navedim.

ČIPITAB RÖUSTAS

Čipi, čipi röustas,
vala, vala koufas.
Čipi, čipi röustas,
vala, vala koufas.

Čipi, čipi röustas,
vala, vala koufas...

VEPSAN MA

Vepsan ma om randaröunal,
vepsan ma om randaröunal,
ta-ra-ra, vepsan ma om randaröunal.

Siga oma pöudod suured,
siga oma pöudod suured,
ta-ra-ra, siga oma pöudod suured.

Pöudoil kazvab rugiž da o兹,
pöudoil kazvab rugiž da o兹,
ta-ra-ra, pöudoil kazvab rugiž da o兹.

Pöudon taga oma mecad,
pöudon taga oma mecad,
ta-ra-ra, pöudon taga oma mecad.

Mecad miile lujas pidab,
mecad miile lujas pidab,
ta-ra-ra, mecad miile lujas pidab.

Mecan taga oma niitud,
mecan taga oma niitud,
ta-ra-ra, mecan taga oma niitud.

Niituil paimen lehmid kaccub,
niituil paimen lehmid kaccub,
ta-ra-ra, niituil paimen lehmid kaccub.

Vepsan man mö kaik navedim,
vepsan man mö kaik navedim,
ta-ra-ra, vepsan man mö kaik navedim.

Vepsan ma om lujas čoma,
vepsan ma om lujas čoma,
ta-ra-ra, vepsan ma om lujas čoma.

ELI GRIŠKA

Eli Griška posadas, posadas,
oli rumma magamas, magamas.
Kerazihe Griška radole,
kerazihe mända pöudole.

Hüviš meliš ougot' akaze,
kacui, kut hän boiko sädaze.
Ladi Griška sömad havadon,
sinna käralz' suuren od'alon.

Tuli radnik miide pöudole,
ripput' söman koivun oksale.
Od'alon hän oigenz' mežale,
dorogaspei ver' hän lebole.

Madod söt'he hänen od'alon,
vargast' reboi hänen havadon.
L'ubui radnik vase longile.
Päiv d'o nouznu lujas korktale.

Kacui, od'al södud riigile,
kadoi havad koivun oksalpei.
Mii-žo tehta nügud' Griškale?
Kut hän sanub kaiken akale.

Däl'ges seda Griška radaškanz'.
Bohatemba pereh eläškanz'.
Däl'ges seda Griška radaškanz'.
Bohatemba pereh eläškanz'.

ALA MINDEI MANITA

Mätha-mäthaižel kil'betine savustab.
Pöudol paimen kut torvudehe vil'gutab.
Tuli-luli vil'gutab,
mindei noren varastab.

Tulin mina siid priháiženno rindale.
Boikii olin vel mina siloi d'ougoile.
Sinna, täenna kacuhtin,
podruškaižen nägištin.

Armaz sina, mikš nor'ukaižen manitid,
pordhad'uuriš öl sina ühtäi kolotid.
Mili abid tegihe,
miide sil'mad vasttihe.

Navedtaze vel mindei äijad priháižed.
Eregat'he miil armhad miide tropaižed.
Tropad, tropad, tropaižed,
hobedaižed ehtkiižed.

RODI HÖBO VARZAIŽED

Paja, paja pajaižid,
höbo rodi varzaižid,
vaššid kärzaižid,
rusttoid kaputaižid.

Paja, paja pajaižid,
höbo rodi varzaižid,
vaššid kärzaižid,
rusttoid kaputaižid.

KAPUSTAINE

Mina sovhozas radan,
hüvid pajaid pajatan.
Ai, da, ai-da-da.
Hüvid pajaid pajatan.

Hüvid pajaid pajatam,
radam hüvin nüguni.
Ai, da, ai-da-da,
radam hüvin nüguni.

Uuden aideižen tegen,
kapustaižen ištutan.
Ai, da, ai-da-da,
kapustaižen ištutan.

Kapustaižen vouktaižen,
kapustaižen kinktaižen.
Ai, da, ai-da-da,
kapustaižen kinktaižen.

Radoid-se kut radam mö
sovhoznoil pöudoižil.
Ai, da, ai-da-da,
sovhoznoil pöudoižil.

KAZVA, VIL'L'

Hüppi, hüppi tehudme,
hüppi, hüppi kangastme.
Kagran güvän sankte,
ozran güvän surtte,
rugižgüvän pitte.

KULDAIN PAŠTAB

Kuldmaine-se vouktaine
d'oguden päl paštab.
Ö om čoma hilläine,
ii ken tule vastha.

Lujas mili teggob mel',
ičin mel'hišť nähta,
öd i päivad uneta
hänehepei kacta.

Nüguni sab el'geta,
navedib hän toižen,
noren, čoman i vouktan
minun podruškaižen.

NOUZE, NOR' MUČII

Nouze, nouze, nor' mučii,
kacu, nakka batäiž ajab
lepaižil kord'ažil,
koivižil reguzil,
aitaiči aleiči,
pöudeiči päliči.
Ümbri mända

iisa küksta,
kohtha mända –
vajutab.
Kidoštada, papoi kuulob,
d'oksalta ka mamoi näggob.
Kaiktäli oma bedad.

HÄRKIN

Härkin ii härkin,
härkin ii härkin,
härkin.

Läksin posadaha
härmid ostelmaha,
läksin.

Löuzin härmäižen,
löuzin üks'puižen,
löuzin.

Härkin ii härkin,
härkin ii härkin,
härkin.

Läksin posadaha
härmid ostelmaha,
läksin.

Löuzin härmäižen,
löuzin kaks'puižen,
löuzin.

Härkin ii härkin,
härkin ii härkin,
härkin.

Läksin posadaha
härmid ostelmaha,
läksin.

Löuzin härmäižen,
löuzin kuumpuižen,
löuzin.

Härkin ii härkin,
härkin ii härkin,
härkin.

Läksin posadaha
härmid ostelmaha,
läksin.

Löuzin härmäižen,
löuzin nel'l'puižen,
löuzin.

Härkin ii härkin,
härkin ii härkin,
härkin.

Läksin posadaha
härmid ostelmaha,
läksin.

Löuzin härmäižen,
löuzin viižpuižen,
löuzin.

Härkin ii härkin,
härkin ii härkin.
Nece om härkin!

SÄS'K

Mina säs'k olen vanh.
Milei nena om vahv.
Suugaižed pit'kad,
d'ougaižed hoikad,
hoikad, pit'kad, pit'kad, hoikad.

Mina veren d'on,
mina kaikid sön,
mužikan, akan abidoičen,
andan varzale ocha plikkuškan.
Zz-z-z-z-z-z.

RADON PAJA

Homezzoräižel
kuulub pajaine,
pajan döložel
kandab pöudoilpei.

Hüvä pajaine,
hüvä radoine,
hüväd radnikad
oma miide mal.

Nägen homesil i
päivil, ehtkožil,
pöudoil radnikad
hüvin rataze.

Hüvä pajaine,
hüvä radoine,
hüväd radnikad
oma miide mal.

Pöudoil akaižed,
nored prihäižed.
Hüväd radnikad
miil rataze mal.

Hüvää pajaine,
hüvää radoine,
hüväd radnikad
oma miide mal.

Nenil pöudoižil
mö kaik radamoi,
mise rahvaz miil
 hüvin elätaiž.

Hüvää pajaine,
hüvää radoine,
hüväd radnikad
oma miide mal.

NORIŠTPAJA

Därven randal, koivun randal
ištub čoma prihäine.
Hüvin raddab, čomin vändab.
hän om minun maksaine.

En voi mina, sanu sina,
armaz sina linduine.
Anda tulob, randal olob,
mise nägiž zor'aine.

En d'o piita, sanun kohtha,
mise kuuliž kuldmeine.

Otan kädes, sanun väges,
I'uubin sindei, prihäine.

Därven randal, päivän nouzmal
toine tošt mö kaburdam.
Homezkastkel, ühtes asttes
hüvän pajan pajatam.

PAIMNEN PAJA

Akaižed d'o l'ubugad.
Da, mö olem d'o l'ubutud,
da em olgoi i magatud.

Da, tu-lu-lu, lu-lu-lu-lu,
Da, tu-lu-lu, lu-lu-lu-lu.

TANCUN PAJA

Niičced, horovodha lähkam,
horovodha, horovodha lähkam.
Üks' mö horovod tehkam,
artel' Iujemba ottab,
Iujemba, Iujemba ottab.
Ankad teramba käded,
teramba, teramba käded.
Ankad käded ühthe,
käded, käded ühthe.
Mängad kruugha bokin,
kruugha, kruugha bokin.
Niičced, horovod lopkam,
Prihid hüvid löukam,
hüvid, hüvid löukam.

TUSTTUMINE

Nikonz nikeda en navednu
mina ičin norel südäimel.
Nikonz tähasei en tusttunu,
kut tusttun nügut prihäd möto.

Nügut vaise mina tedištin,
kut löze südäin, kehub veri.
Vaise mina lujas voikeižin,
a mili mel'he ilo tulob.

Kündlid valutada ii pidaiž,
a voikta, voikta südäimele.
Voikta ičin norel melüdel.
Oh, sab-ik terpta kaiken norelaze.

OMA ROZMGEL VÄVUD

Oma Rozmgel vävud
Mitrii da Petrii,
bokaiči pertid.
Oma hiil drugad –
– tumbaine Van'a,
šornena D'aška,
räpuznena D'aška,
suurinhavad Griška.

VEPSAN MAN MÖ LUJAS NAVEDIM

Vepsan man mö lujas navedim kaik,
navedim, navedim, lujas navedim kaik.

Vepsan ma om Änižrandaröunal,
randal, randal, Änižrandaröunal.

Mecad, pöudod oma lujas suured,
suured, suured, oma lujas suured.

Pöudol liibad äijan kazvatam mö,
kazvatam, kazvatam, äijan kazvatam mö.

Däl'ges radow pajid pajatam mö,
pajatam, pajatam, hüvid pajatam mö.

Pajiš hvalim nügunižen elon,
hvalim, hvalim nügunižen elon.

Ende gorim küntta mö kaik adral,
küntta, küntta, küntta kaik mö adral.

Nügud' traktor teggob kaiken voumheks,
teggob, teggob, teggob kaiken voumheks.

VOIKUD

EDEHKO SVAD'BAD

(Nevesta pagištoitab vellen)

Oi, sula vellüt, sina minun armaz vellüt,
huzeidoita sina mindei, vouktad lebedišt',
Mirskijad da Jamskijad dorogašt' möto,
kut mindei ičtein, muga minun podruškid.

(Däl'ges huzeidust)

Oi, kut olin mina-se verhas čuras-čuraižes,
Oi, kut olin mina-se sökrovanno – verhan mamanno,
Oi, kut olin mina-se hijal nellän millidенно-se,
Oi, kut olin mina-se hijal viiden nadoiždenno,
Oi, kut olin mina-se lujas suures kodiš,
Oi, kut olin mina-se lujas en hüväs kanzas.
Oi, kut nellän milläižed kactaze minuhu kahccal sil'mal,
Oi, kut viiden nadoižed kactaze minuhu kaik kerdal.
Oi, sula vellütt, sina minun vellütt.
Spasibo sili, mindei i minun podruškid huzeiduttess.

(Voikab lähembaižide edes)

Oi, satkad vei nüguni mindei rodnijan mamuškonno,
satkad vei nüguni mindei rodnijan papuškonno.

(Bat'an i maman edes)

Oi, roditel' sina minun mamuško,
oi, roditel' sina minun papuško,
mina mida nägin, tiiletoi kaiken sanun...

Oi, olin mina verhas čuras-čuraižes.

Oi, mili elo hiide ozutihe ii hüväks.

Minun podruškaižile ženih ozutihe pahaks.

Oi, roditeli sina sula minun papuško,
algoi ankoi mindei mehele hänen taga,
dätkad mindei vel ičemoi kodihe vodudeks.

Oi, d'o, d'o mina olin tiil vaise tel.

Vencan alle tö mindei panitt tänanbei.

Oi, sulad tö minun roditel'aižed,
d'o, d'o tiiletoi minuspei ii olnu abud,
a vaise besedaižihe olin kävelii?

Oi, roditeli' sina minun mamuško,
oi, roditel' sina minun papuško,
sanun vel mina tiiletoi ühten sanaižen:
tulgad tö minun verhiide pordhaižidenno,
tulgad tö minun verhiide iknaižidenno...

VOIK KOUMAL

(Edel svad'bad)

Oi, armhad tö minun podruškaižed,
mängam maman koumaižele,
topskad tö mili hänenno dorogaine
armhan minun roditel'aiženno...

(Tul't'he koumale)

Oi, märg mahutt, sina mahutt,
čurate sina nel'l'ha čuraižehe,

ozutade groban laudaine,
ozutade roditel'aine.
Tulin mina sinunno sinun tutrine
pakimaha blagoslovendjad,
dä'l'gmäš' proššenjad.
Duumain mina suuren duumaižen,
armaz sina roditel'aine,
lähtta mina mehele.

Oi, ed, näggub, sina nouze,
ed sina sanaš' sanu.
Lujas mili om sindei žal'.
Olen mina sirotinaise.
Ilma sinuta pldab svad'b väta,
dä'l'gmäine ičin gul'baine gul'aida,
dä'l'gmäine ičin valdaine eläda.

SVADIBVOIK

(*T'ot plemännicale*)

Minun sina armaz plemännicaine,
kävuid sina tänanbaižel päival kil'betižhe.
Ed sina kil'betiš par'nuze i peznuze,
vaise ičiž volnijian valdaiženke prostitoi,
čomudenke sina ičiž eraganzid.

Lendat' sinun vol'nii valdaine lagedale pöudoižele.
Bud'o ištneze vol'nii valdaine vouktale koivh'aižele,
siloi sinun eloine liinob parahim,
a kut ištneze sinun vol'nii valdaine teravale
kuužheižele,
siloi liinob sinun paha eloine...

(*Nevestan voik svad'ban päival*)

Tänanbäižel päivaižel om milei-do svad'baine.
Kogozuhe kaik minun rodn'aine.

Milei vaise üht ii täudu baťuškod-se rodnijad.
Arihad tö minun kaik lähelized,
armhad tö minun susedaižed,
avaikat tö mili dorogaine,
avaikat-ze tö mili putine,
ik tiideke tulnu minun baťuškod,
ik hän mindei blastovi d'umalal.

Armaž sina minun roditel'-mamuško,
ecin mina kaik pimedad čugaižed,
ii ole nikus minun baťuškod,
ii blastovi mindei d'umalaižel
verhale, edahaks mahudele.
Algoi tö mindei lujas kel'kii,
ankad tö mili täga voikta.

ANTTIHE MINDEI VÄGES MEHELE

Kozitihe mindei niičukašt'...
Mina olen mamal da papal üks' tütär.
Mama da papa anttaze mindei väges mehele.
Mama da papa lujas zarihe prihäze,
prihäine oli lujas bohat.
Mama da papa kogotihe kaik minun rodn'aine.
Mina vellüdele sanuin: "Ala sina zar'de bohatstvaha.
Mili bohatstvad ii pida.
Pidagad mindei verhan kazačihan sijas kodiš,
mina radan ičemii pöudoižil."
Vellütt: "Mina sindei kundližin."

Vel'l'ütt mili sanui vasthaze:
"Mama da papa sindei anttaze mehele."
Anda mama da papa nüguni ihasteleze.
Ükse mina en mä mehele necen prihän taga.

Ükse mina čajud hijal en d'oškande.
Lounad mina hijal en söškande,
ičin kündlüzil mina küläine liinen.
Mina ükse necida ženihod navediškande en.
Ükse mina tegen ičelin surmaižen.
Valičen mina vauktan koivh'aižen,
kudamb koivh'aine, iilä dölod, a hän kumardeleze,
iilä vihmad, a hän valuteleze.
Vel'l', armaz sina viikuško,
tule sina pätničan sen koivh'aiženno,
ehtned sada mindei, mina liineškanden eläb.
Ed ehtne tabata mindei, mina petl'hä män.

Vel'l' tabaz' mindei, vii mamanno da papanno.
Mama da papa mindei zavottihe žal'dita.
Zavottihe hö mindei pagištoitta:
"Prihä sindei navedib, i pereh navedib."
I mänil mina mehele necen prihän taga.

VOIK KOLIJAHA NÄHTE

Kalliz̄ina kandeihut,
roditel' rodimii mamoihut,
miččen sinä dumaižen-se dumaid,
miččen sinä radoižen-se radoid,
kerazitoi, kogozitoi
vast käbedaha kezaižehe,
kärrouzitoi libedaks linduižeks,
käbedaks kägoihudeks.
Mänen minä mecaižehe,
ištte-ko lähembäižele puhudele,
edembaižele oksaižele,
siloi minä dogadin,
oled roditel'-mamuško.

KOLLIJALE MAMALE

Oi, nägen mina roditel'an-maman,
ed ole sina edeliižel nüguni planal.
Oma sindei laučale veretet, d'ougad oigetud,
käded risthaze pandud.
Oi, kuna sina oled ladn'uze da sănuze?
Put'he da dorogaižhe.
Ii liine sili enamba pördmatomiš' putid.
Lebastad sina miišpei, linduine nägomatoin,
vistižeta, kird'aižeta.
Oi, armaz sina minun roditel'aine,
lujas mili om sindei žal'.
Olen mina abidaižes...

EZMÄINE VOIK MAMAD MÖTO

Ka rattetihe milei rindhaižed,
ka langetihe milei südäimed.
Pidab däda nügud' ühtelin,
gor'ad gor'da pidab ičelin.
Käte taivhast, vouged päiväine,
sambui milei rusked lämeine.
Oli homez, tuli pimed aig,
Däd'he sinna milei holed kaik.

Tulen mina maman koumale,
lankten mina hänen rindale.
Suurel änel voikan-voikutan,
ičin abidaižen dätatan.

Ka, lübu, mamuško, i kacuhta,
minun tuskaižed-se alenda,
olda-eläda kut, openda,
karktoid kündlid minun hubenda.

Sanu sina, mama, sanaine,
anda mili hüvää meline.
Pit'kad voded kut vel eläda,
kut vel rahvhan keskes kävuda.

Voikud voikin, mamad hüukutin,
vähäšt tuskid-holid hubenzin.
Olniž nähta maman radoine,
olniž kuulištada hänen änüine.

Vaise lindud pälpei lendleze.
Hiin da cvetad koumal kazdaze.
Maman hengutt edahaks lenu.
Mahudehe vaise luuhuded dädud.

TOINE VOIK MAMAD MÖTO

Ka kuspei tuli nece bedaine,
tuli miile pimed päiväine.
Kadoi lämi milei sil'mišpei,
tuli sinus kibu kohtuspei.
Kut vel däda mili sinuspei?
Homezpäiväižed kut vastata?
Ühttein sina mindei dätid kut,
kenen polhe olda, ištutid.

Om vel sanunu, kut eläda,
miččel dorogaižel kävuda,
sinuda, ken holid hubendab,
ken vel igad mili ližadab.

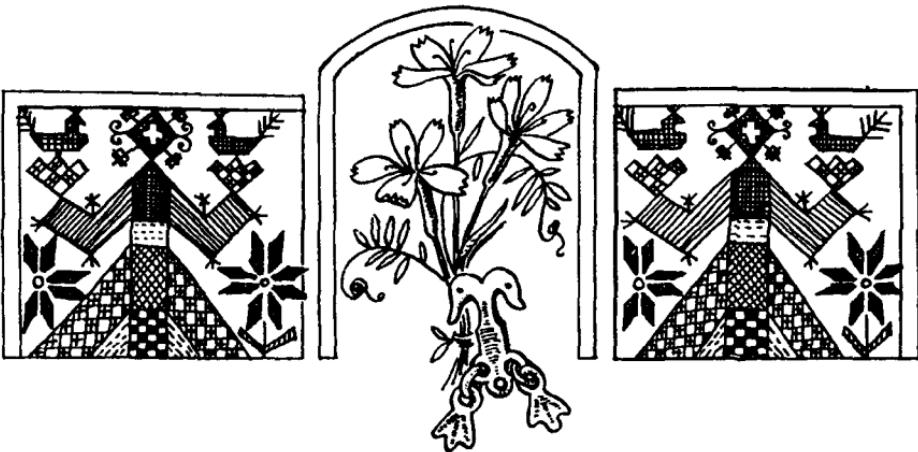
Avaikatoi, kaidad uksuded,
alegatoi, korktad mätheižed.
Mänem mamuškon mö houdaižele,
dätam armhan mehen mahudehe.

Lämbitagha sindei vilupäiv,
tulgha kebnas täenna kevaz'aig.
Paštkaha päiveine sinunno d'oga homesel,
liinen muštelmaha sindei d'oga päiväižel.

Sina kuldaine, oh miide mamoine.
Igan olid milei armhemba.
Kut sinuta pidab eläda,
pitkad päivad tuskas vedada.

Kumarzimoi mina sinun bokihe,
satoin däl'gmäižehe uudhe kodihe.
Sindei nügud' vaise uniš konzni nägištan,
vaise uindan, siloi sindei unohtan.

NIMITESED

MUGOMAD MUŽIKAD I HIIDE MURZ'AIMED

Härkin D'aška,
Kozan Miška,
Balafon Vas'ku,
Kudr'aš Van'ka,
Kopač Ondrii,
rusked pä Turba,
turbanena Platon.

Lipiteisil'm Mihiin akk,
Cibl'akoižen Van'kan akk,
värkubu Kourilih,
tacihiine lovakk,
sanged perze Kuz'man akk,
hapanu d'oug Zahariin akk.

NIMED

Pol, pol D'aškad,
Pol'ahiine D'aška,
Kruppiin Peška,
Makarššinan Griška,
Tuc'ahiine Zaharii,
Repoilačč Makarii.

PAJAIŽID PAJATAN

Hlop, hlop hloputan,
pajaižen pajatan,
kohtun rehkin,
kargud kargaidan,
Tuc'ahiine Zaharii,
Repoilačč Makarii.

MINA AJAN SEN'HE

Mina ajan sen'he,
i Tan'a ajab sen'he,
djakanno longile,
ponamar'he ehtlongile,
papinno ehtlongile.
Verest kalad sömha,
kukoin vasad d'omha,
kanan pudrod sömha.

Oma hiil murz'aimed:
Lipitaisil'm Mihiin akk,
Ropakoine Ondriin akk,
Tacihiiine Ligon akk,
kegon pohd' Platonih.

O'l'd'he hil mužikad:
Ühtel oli Jakoi – rambičii d'oug.
Toižel oli Isoi – vär bokk.
Koumanz' oli Jokk – plešpä.
Nellänz' mužik – pit'k nena.
Viidenz' Mihii – vär landeh.

KEN MITTE OM?

Üks' ülähaine,
toine alahaine,
koumanz' Kokkel',
nellänz' Nekkel',
viidenz' Vikkel',
kuudenz' Kukkel',
siičimenz' seglas,
kahccanz' Kalaiges,
ühccanz' Üližagd'as,
kümnenz' küläs.

ANEKDOTAD

VÄVU DA ANOP

Ühtel aigal anop ii navednu ičeze vävud. Kerdan praznikal anop pani sömlaudale staucan hüväd sömiš' tüturen da vävun edehe. Söškatihe. Anop siižub sömlaudanno, ottab staucan, kudambas poles oli enamba void i kändaldab tüturen pol'he. Vävu nägiš' necen i sen polen staucad tagaze kändaldab ičeze pol'he, sel aigal küzzub anopel:

– Kus sina oled ostnu ninkoman sömižen?
– Bazaral, vävu, sanui anop i möst kändab staucan ičeze tüturen pol'he.

Vävu küzzub möst kätes staucan ičeze pol'he:

– Äjak maksoid neces sömižes?
Anop kändab staucan tüturen pol'he, kudambas poles oli enamba void, i sanub vastha vävule:

– Viiž kopikad, vävu...
– Ka, hüvä om söm, sanub vävu i kändab magedan polen staucad ičeze pol'he.

Enamba anopele ii olnu mida sanuda.

VÄVU AJAB NAGRHENKE

Ende semetihe nagriž palol. Kerdan vävu (kurthatab oli) aji re-gel nagrhenke mecaspei kodihe. Vastha astub anop. Anttihe toine toižele tervhutt: "Voidiik."

Anop: "Tervehik om tütar?" Vävul oli meles nagriž: "Nimida hänenke ii ole tehnuze." Anop: "Ala abidoiče tüärt." Vävu: "Vodeks täudub."

ŽENIH

Üks ženih läks' ec'maha nevestad Korelaha. Tuli sinna. Vähäižen eli i löuz' niičchen. Mäni kozile. Konz tuli, niičchen mamm küzzub ženihol: "Mida om sinei kodiš hüvutt?" Ženih: "Milei om kodiš kaks' lavkad da mel'nica." Ihastui türen mamm, mise ženih om bohat. Sanub tütrele: "Kacu, mäne, mä hänen taga mehele, ženih om bohat."

Mäni niižne mehele. Vät'he svad'b. Toi ženih murzäimen kodi-he Vepsaha. Tul'd'he pet'he. Üks' hiiš ištuihe ühtele laučale, toine toižele. Murzäin küzzub ženihol: "Ozuta, kus žo oma sinun kaks' lavkad da mel'nica?" Ženih: "Üks lavka om, kudambal sina ištud, toine om kudambal mina ištun, a mel'nican mina voin ozutada ou-kas." Mänt'he oukha, a siga čugas siižub käzikivi.

ADIV

Kerdan vonuk mäni adivoihe babazeno. Tuli. Babaze händast, žadobnijjan vonukan, hüvin vastaz'. Kiit' samvaran, pani sömlaudale kürzid i latkaižen kandatest. Ištuihe sömha...

Babb sanub vonukale: "Vonukaine armaz, paina latkaižehe." "Oi, en paina latkaižehe, en rohti, baba." Babb sen vaise i čanžotab: "Paina, nadii, paina."

Vonuk laskob painda latkaš' möto, latkaine kandatesenke mäni lavale kukiristti. Babb voivotaškanzi: "Ka, en mina kästnu sili muga painda, käskin kürzan painda latkaižehe," sanub babb.

NIMPÄIJAD

Elätihe mamm da tütar. Konz hänen tütrele tul't'he nimpäijad, tütar sanub mamale: "Mama, kiitaižid kisel't. Mili oma tänänbei nimpäijad." "Kiitan, kiitan," sanub mamm tütrele. I zavodi kartofinan töriita kislikš.

Konz kisel' oli voumiž, mamaze sanub tütrele: "Tütär, kisel' om kehnu."

Mäni otmaha, ka kisel' södud.

Tütrele sanub: "Armaž sina tütar. Pannu olin kislin vilugehe, nu tuli kukii, kaiken kislin koki i lebast'."

KAKS' VEL'T

Ištaze kahten vellesed iknanveres, särktaze säresid. Aig oli suur' pühä. Üks vel'l' sanub toižele: "Viika, miilemoi pidab pokaitaste."

Toine nägiš' iknas papin i sanub: "Ka, kacu vei, viika, papp-se kävelob posadas. Nu, sina oled terveh. Papp sindei voib ii poeida, a mina veren kravatile, kut läžun."

Ver' kravatile i sanub viikale: "Nu, hüukalda papp, olen voumiž." Papp avaidab uksen pert'he. Hän kravatil vongub. Papp händast pokaji, kut läžijad.

MUZEJAS

Ühten kerdan. läks' mužik muzejaha. Tuli i kacleze. Nägiš' kondijan, mujeliškanz' kondijan käzil i sanub: "Avoi, oled sina mitte däred." Sel aigal iknan all lehm münguškanz'. Mužikale ozutihe, kondi röhkaškanz', i hän pagod muzejaspei...

Sen verdan i nägi muzejjan.

OPROIN UNI

Kerdan tal'vel lähtihe akad ühthe pert'he kožlideke ištmaha. Tul't'he. Ištuihe kaik laučile, ottihe kožlid ičeze alle, zavottihe kezerta.

Kezertihe, kezertihe, i üks' hiiš nukkuškanz'. Toine sanub: "Ka, Oproi, liinob sili ištta, da värtin koleidoitta lavad möto. Mäne, pande magatta." Oproi panihe magatta laučale. Koreidab.

A siinal varnas hänen kohtal riptihe höbon länged. Magadab Oproi, unid näggob, da kut siid tedmata bungahtudaze varnaspei länged Oproin päle. Toižed ištijad sanutaze: "Oproi, ediik d'o tahtle höboks tehtaste."

LIMON

Ende kahten akad lähttihe Süvärele. Tul't'he. Siga nähtaze, bohatad d'odaze čai limonoideke. Üks' südäiž künambrusel toižen i sanub: "Ka, ostkam i mö limon." Muga i teht'he. Osttihe limon.

Tul't'he faterale. Kiittihe samvar, zavarit'he čai, kruuštihe nece limon čaihu, d'oškatih...

"Tpru!", üks' hiiš sanub, limon da limon. Mida om limonas hüväd. Vaise üht solad."

Hö d'oťhe čai sol'hižen ogurcanke.

PLIKKUTAJAD

Konz-se lähttihe akad suurhe lidnha. Tul't'he. Mänt'he laukha. Kacleze. Nähtaze, mödaze plikkutajid. Siid, üks' hiiš küzzub: "Prikačik, anda mili plikkutajid." Prikačik: "Mid nened oma? En teda." Hö ozutet'he. Nened plikkutajad ol't'he knopkad, kudambil akad ičelaze saubeltaze koftad.

KANDATEZ

Ištub akaine laučas, pada kandatesenke üskas, härkičob kan-datesen. Härkičob, härkičob härkmel. Voi sade ii. Nukkuškanz' i uinon'. Näggob unen, votkud unimeliš mujab kanan, mise, omik muna kanal.

Nu, munad kanal ii olnu. Hän ot't' käzihe padaižen kandatesen-

ke, unimeliš, hellut' lavale i sanui: "Kišš. Möst silai munad ii ole." Muga padaine kandatesenke muren'. Kandatez višken' lavale.

LÄKS' BABAIHUTT ADIVOIHE SIZARENNO

Kerdan läks' babaihutt Piterihe adivoihe sizarenno. Tuli, a rahvast siga om lujas äi. Hän astub i kaikuččele andab tervhutt – päi šmukkutab.

Tuli sizarenno i sanub divos:

"Oi, vei iilä Piteriš rahvast neceverz'. Kaikuččele andeltes zdorovon, kuni sinunnosei mänin, kaik pä milei väzui."

IŠKTIHE KEHL BOHAT GOL'L'ANKE

Kerdan bohat gol'l'ale sanub: "A nu, sused, keda voib teramba liibal külästoitta, sinun last, vei minun koirad?"

Gol'l' sanub hänele vastha: "Tedpeine, last voib külästoitta teramba."

Išktihe kehl. Sanub bohat gol'l'ale: "Vajehtagamož. Sina minun longile ougota ičiž last, mina sinun longile ougotan koiran." Vajehtihe.

Bohat söt't' lapsen hüväl liibal küläks.

I gol'l' söt't' hänen koiran küläks. I ehtkožel läks' vömha koirad ižandale. Vastha pertišpei lähtob pordhiile ižand hänen lapsenke i sanub: "Ota ičiž laps', nüguni hän hätkele sömad ii pakičiškande."

A koir putui pert'he i kacleze, ik ken vel anda midani söda.

KUT DEDO İČEZE BABON GUL'BALE VII

Eliba ende dedo da babo. Dedod kuctihe Kuz'a, babod – Maša. Hiil oli ühcca last.

Kerdan tuli mel'he: "Kut pidaiž ühtelin, ilma dedota ajeltaze gul'bale toižhe külähä." Nu, nikut uitta dedospei ii voinu i sanub: "Kuz'a, vö sina mindei gul'bale." Kuz'a: "Säte, säte, Maša, yön sindei gul'bale."

I läks' val'l'astamha höbod. Höbon val'l'ast', käralz' Mašan lämäl od'alol, ištut' kord'ha i lähtihе.

Ümbri pertiš pol'kime kerd ajelihe i tagaze saraile žerdiid möto höbol tul't'he. Maša küzzub: "Kuz'a, mikš mö teravas tulim?" Kuz'a: "Ka, hüväl höboižel hätkesik om ajada."

AKAINE

Ištui akaine päčil, laps' üskas, nukkuškanz' i uinon'. Näggob uniš, votkut mujab kanaižen, om-ik muna kanal, no munašt' ii olnu. Hän ot't' ičeze üskaspei lapsen kanan sijas, taci aparahा.

UKK KOL'

Oli akk, kudamb äjan navedi magata. Kerdan, ištub laučal i nukkub. Ukk kaccub hänehepe i sanub: "Babo, ed teda, ku mina kolnen, siloi mihe sina mindei käralned, a tal'v om pit'k."

Kuni babo nukkui, sel aigal dedo nareko kol', dumai b vaitti, mihe babo käralnob. Roshodihe babo, näge ii, mise ukk om kolnu. Tainan kezerz', langan vihti ümbri ičeze päs da d'augas (bipšinpuun sijas) i nägišt' dedon kolnuden. Zavodi voikatada: "Oi, kehe sina nüguni nahodid?..." Dedo kipsahtui i sanub: "Balalaikha nahodin."

SANOMAD

RAD

1. Hüväl radnikal rad om keles, pahal radnikal magaduz om meles.
2. Kezal läul'memba radad, tal'vel enamba magadad.
3. Mamm söttab vagahaižen nižal, ma liibal.
4. Kezavihm varastetaze, süguz'vihm ajetaze.
5. Ma om toine mamm.
6. Rigehtid semeta, rigehtib küpseta.
7. Paramba radad – paramba eläd.
8. Ken raddab – se om küläine.
9. Radmata deng ii tule pert'he.
10. Aig mest' ii varasta.
11. Ala rigehti kelel, rigehti az'z'al.
12. Ii küzugoi, teravasik radoid, küzutaze, ken radoi.
13. Ii rakoi vägel, rataze melel.
14. Höbo hüvä, ka i kündei hüvä.
15. Strumentata i päs täid ed riko.

16. Kaiked radod ed tege uudheze.
17. Ken enamba raddab – se enamba (paramba) söb.
18. Konz vezi tulob persken alle, siloi uimaha.
19. Lübu homesel aigemba – edahemba mäned.
20. Min sad – sen i söd.
21. Kehtmata ed sa i kalad lähtkespei.
22. Vägi söttab.
23. Kaikelle aigale om ičeze päiv.
24. Üks' mel' hüvää, kaks' paramba.
25. Radol pän sötad.
26. Ken mida ehtib, se seda rehkib.

ELO

1. Ed d'o paina hougol, illä kalud iknan al.
2. Kuna neglaine, sinna i riigine.
3. Hüvää elo-pirgeine, paha elo – voikelo.
4. Pahas mehespei pagene, hüväs pidelte.
5. Kodima – mama, emindam – veraz.
6. Ken svad'bas voikab, se mehel pajaid pajataškandob, ken svad'bas pajatab, se mehel voikud laskiškandob.
7. Li sa kaikile papikš staudaze, piddab i ponomarin sluužta.
8. Kuni laps' ii voika, mamm ii el'genda.

SPASIBOD

1. Ostaiž i koir liibad, da illä dengid.
2. Li sa dengid sandal sada, pidab pidandal pidada.
3. Har'gan' kut koir nolmaha kivilaudoid.
4. Verhas sadus mard'ad oma magedembad.
5. Tahtoi koir kürzad, putui kunutau.
6. Rad'o om kolijad riičitada.
7. Ozavale i kukoi hloputab mun'da.
8. Ozavale om kaik hüvää.

9. li oza maganu.
10. Kelle-ka kana ii muni, kelle-ka kukoi hloputab.
11. Vävu, vävu ala paksus kävu.
12. Om kut koir näl'ghine.
13. Pästa čiganad pert'he, ka hän i suurhe čugaha ličoze.
14. li kaži reged veda.
15. Kaik mäni kažile händan alle.
16. Hoikad sormed ut'užidaze.
17. Skila ičeze künded purob.
18. Enččel čomudel ii d'otatoita.
19. Spasibol kokatid ed voida.

OZA

1. Pent' ed kazvata, suurt' ed nägišta.
2. Opendust ii gurbas kandišta.
3. Hüvän sanan muštag.
4. Armhanke om i tanhal hüvä.
5. Kaikuččel kozal om ičeze oza.
6. Ala rodte čomaks, rodte ozavaks.
7. li igad eläda, iga muštta.
8. Laps' rodiže i hänen oza rodiže.
9. Verhiil vozid pakita iisa i ičič antta iisa.

ICTAZVEDAMINE

1. D'okstes d'äniš' ed tabada.
2. Verhad gor'ad käzil ed oigenda.
3. Kaiked voikud ii sa voikta.
4. Luzik om kalliž söman aigan.
5. Näl'ghurt.
6. Rahvaz nagrab, ičtaze ii näge.
7. Pahaze ristituhu ala kärde.
8. Kodiš kondi, rahvhas ilokogo.

LÄŽUND, TERVHUZ'

1. Ed sina surmad, a surm sindei varastab.
2. Sogedale om kaik hüvä.
3. Sogedale oma kaik kopiikad.
4. Liinob tervhuz', ka liinob kaik.
5. Liindagaha luud, ka liha liinob.

LASKVUZ'

1. Rodnijjad mamac da lindun maidod ed löuda.
2. Laskav sana kiven tagodab.
3. Mahtad lapsen löda, ka mahta i lad'ta.

KODIMA

1. Kodimad ed unohta.
2. Mitte elo, ka muga i eläd.
3. Kaikuttuš' ičeze kodimale veddab.

HUMAL

1. Mitte praznik, mitte viin? Ehti kiškha, trähni viin.
2. Humalaššel mii meles, se i keles.
3. Hüvän muštag, pahad ed unohta.
4. Tvereznijjal mii meles, se humalaššel keles.
5. Ehtkoijel – stokan, homesel – rümk.
6. Kut ii sätkoi länged sigale, muga ii sättu viin akale.
7. Pahad päd viinal ed ladi.
8. Iilä viinad kaivospei amurta.
9. Andaižin mel't päha, ka ičelein om väha.
10. Ala pulištu.
11. D'o, d'o D'ohorii, läväspei hubenob.
12. Humalahne, kut nat't'.
13. Ala lomde zirklon päle, konz om roža paha.

LAIMINE

1. Ehtkaha nena.
2. Min mez', da sen i oblezd'an.
3. Ištud, kut kana pezal.
4. Oled kut kana kapkiiš.
5. Kus? Kustas.
6. Ala hiiitelte.
7. Oled kut ilopäiv.
8. Ala grähkha vedä.
9. Sidelen, ka riiči.
10. Mida? Kädes pida i ala kirbota.
11. Sibiteletoi kut kana.
12. Velak oled aparoiš?
13. Illopäiv.
14. Ota kädehe i tedištag.
15. Hagopä.
16. Velak oled hengiš?
17. Saumanpä.
18. Om ššokad i om prokad.
19. Ehti ššokha.
20. Ehti korvha.
21. Mamal oma sil'mad edes i tagan.
22. Čuurkivi.
23. Ed borus rada.
24. Verhal liibal ed küläštu.
25. Ala ištte verhale regele.
26. Olda mel't päs.
27. Hilläs sos mecciine eläb.
28. Äi om hüvid, ka väha om armhid.
29. Ala ole tuskav, ole laskav.
30. Voikul aigad ii sa mänetada.
31. Tukad pit'kad, mel' lühud.
32. Kaccub murtsil'mal.

33. Paha sana edel ičteiž d'oksob.
34. Pida sil'mad avoin, a suu saubas.
35. Vedehine.
36. Nelkimepäine.
37. Vezihänd.
38. Ala kärde!
39. Pahad mest' pane niškale.
40. Ii sa olda holeta ni üht' päivad.
41. Gadan kiim.
42. Palon lött.
43. Votkud kana činktunu.
44. Päsil'm.
45. Ala ole perzehattar.
46. Ala turpta.
47. Palon lii.
48. Reduvarvoi.
49. Hadara, hadaranpä.
50. Päsil'mvarvoi.
51. Trähni.
52. Sula.
53. Nadi.
54. Verdub, ka iča i riičiže.
55. Kondi om korvale polgnu.
56. Koir nuutab, dölol kandab.
57. Prostii havad.

OZOITESED

1. Nellän sizaresed d'okseltaze, küksta ii voigi toine toš'.
(Kerilaudad)
2. Rubitatti čugas ištub.
(Külbet'köudug)
3. Kumardeleze, kumardeleze, čugaha tulob i oigendaze.
(Kirvez)
4. Nellän niičukašt ühthe padaha kuzeze.
(Lehman udar)
5. Kesked därved lämi palab.
(Samvar)
6. Om pertiš kondi, ken pert'he tulob, kaikuččeļe andab kätt.
(Päčč)
7. Niičukaine pertid möto d'okselob, däl'ges, čugaha piitaze.
(Vast)
8. Mamm sanged, tütär rusked, poig šattarpä.
(Päčč)
9. Pan Paniič vedhe mäb, a vett ii mudeistoita.
(Lehtez)

10. Kukoi kopas, pä bokas.
(*Samvar trubanke*)
11. Mard'a da Dard'a kohtaiti toine toižhe kactaze.
(*Lagi i lava*)
12. Kiklotti, koklotti, pijo perskes.
(*Tappin*)
13. Kiktab, koktab, tämä, tämä lanktob.
(*Čapp*)
14. Vär ššokk siižub, kaikid vardičob.
(*Pištaid*)
15. Pert' iknoita, uksita, täuz' rahvast.
(*Ogurc*)
16. Mida ii sa tabata?
(*Kuvahutt*)
17. Edes ora, keskes kera, tagan raudad.
(*Tedr'*)
18. Lübbub saumad möto, parz' perskes.
(*Kaži*)
19. Pälpei karvakaine, iče rusked.
(*Babarm*)
20. Ii ole ni änt ni sanad, pertin puhtastab.
(*Kaži*)
21. Ühtes taignas kahtejutte tahtaz.
(*Muna*)
22. Kezal hahk, tal'vel vouged, lähelí nikeda ii pästa.
(*Däniš*)
23. Ii ole časuid, a ižandan da emagan homesel noustab ühtel aigal.
(*Kukoi*)
24. Oma suugad, leta ii mahta.
(*Kukoi, kana*)
25. Tüunes venub, dölos kargeidab.
(*Pereperd'aine*)
26. Päival magataze, öl lendleze.
(*Kärbad*)
27. Om emag, bard kazvab.
(*Koza*)

28. Mitte eläi ii voi mal eläda?

(*Kala*)

29. Mii kaikiš kebdemba om?

(*Kaži*)

30. Kondijan lapp čugas.

(*Kavaz'luud*)

31. Mida om rahvhan päl lujas äi?

(*Tähthed taivhas*)

32. Ülähakspei pal'l'az, alahakspei täuz'.

(*Šapk*)

33. Päival rippub, öl riigud pakicob.

(*Kuukuine ukses*)

34. Taivhan da man keskusel om pen' pertine.

(*Koivus linduižide kodine*)

35. Ukk ličcob, akk rägižob.

(*Käzikivi d'auhtes*)

36. Must mužikaine siižub päčesenno, lujas toradab.

(*Kouk*)

37. Kezas i tal'ves pövud ii hiita pälpei.

(*Lambaz*)

38. Keskel vezi, ümbri ma, veden päl kal'l'o.

(*Aldod*)

39. Meciide päl,

kallide päl,

niituide päl,

pöudoide päl,

d'ogide päl,

därvide päl,

om däred ukk.

Mecad hän d'ottab,

kal'l'od hän d'ottab,

niitud kazvatab,

pöudod lämbbitab,

d'oged tobdendab,

d'ärved levenzoitab.

(*Taivaz*)

40. Lämäižes ii pala, pakaižes ii sula.

(*Lumi*)

41. Öl ozutaze, päivaks piitaze.

(*Eläpakeine*)

42. Lihäine lihäiženke, karvaine karvaiženke öks sauptaze.

(*Sil'mad*)

43. Irdal kromaine, pertiš supalaine.

(*Pertin siin*)

44. Öks riičitadaze, päivaks sädatadaze.

(*Magadsijä*)

45. Höbon sil'mad pertiš.

(*Oksad lavas*)

46. Mii tehmata tegeze?

(*Dä*)

47. Nel'l' niičukašt d'okseltaze dälgetusin, ii voi nikudamb sabus tada toine tošť'.

(*Lonc'ad*)

48. Helaidab, kolaidab saubaližes pertižes.

(*Kel*)

49. Perota i käzita resiib.

(*Pakaine*)

50. D'augoid iilä – astub, kel't iilä – pagižob.

(*Časud*)

KÜLIDEN DA RISTITUIDEN NIMED, KENESPÄI OM KIRJUTADUD FOL'KLORMATERIAL

SARNAD

1. Tark Van'ka. Šondjal. Jeroškina Vasilisa, 40 vot. Om kir jutadud v. 1983.
2. Jagi-babb. Šoutjärv. Logačeva Anastasija, 87 vot. – 1983.
3. Tütär i emindam. —— “ —— ”.
4. Laskav Maša. Šoutjärv. Lonina Anna, 56 vot. – 1993.
5. Maša i kondi. —— “ —— ”.
6. Rauk Mašaine. Šokš. Zaiceva Natalja, 76 vot. – 1976.
7. Carin saldat. Šoutjärv. Korzin Andrei, 66 vot. – 1957.
8. Ougot' mamm poigan ostmižihe. Šoutjärv. Guseva Maria, 76 vot. – 1953.
9. Tark poig. —— “ —— ”.
10. Savesine prihäine. Nemž. Fimina Marfa, 79 vot. – 1964.
11. Kondi i reboi. Šokš. Zaiceva Natalja, 76 vot. – 1974.
12. Koumen sizaresed. Mecantag. Slemzin Anatoli, 28 vot. – 1979.
13. Kut ukoine ičeze hebožen kaič. Kalag'. Riboreckaja Maria. – 1966.
14. Kut babo tahtel' pätzda ičeze dedospäi. Mecantag. Vlasova Natalja. – 1959.
15. Kut prihäine manit' pakičijal dengoid. Šoutjärv. Korzin Andrei, 66 vot. – 1957.
16. Kut vargastajad manitet'he dedod da babod. Kalag'. Riboreckaja Maria. – 1972.

17. Ižand i hänen radnikad. Šoutjärv. Jermolajeva Anastasija, 63 vot. – 1962.
18. Bat' i poigad. Ogerišt. M'akišev Mihail. – 1972.
19. Toi poig mamale razvavazan. Kaskesoja. Bogdanova Maria. – 1960.
20. Kut nišsatmužik papin manit'. Šokš. Bekrenev Andrei. – 1965.
21. Semetihe dedo da babo kagran da rugehen katusen pàle. – Tedmatoi paginik.
22. Mašaine läks' mecha marjouhe. – Tedmatoi paginik.
23. Kelle mida. Tekst kirjaspäi "Вепсские сказки". M., 1939.
24. Taivaz langen'. —— “——”.
25. Nenakaz ak. – Tedmatoi paginik.
26. Kut Platon papin oli —— “——”.
27. Mužik semenzi hernhen —— “——”.
28. Poigan oza. Šoutjärv. Lonina Anna, 61 vot. – 1998.

STARINIMIŽED

1. Kalanik. Kaskesoja. Lonin P'otr, 61 vot. – 1959.
2. Kalanikoide znam. —— “——”

RUNOD

1. Äniždärv. Kvarcitni. Čusova Julia, 63 vot. – 1993.
2. Šoutjärvd'ogi. —— “——”.
3. Kiskoi-kaskoi. Nemž. Minzina Stepanida. – 1963.
4. Torpale-rorpale. Šoutjärv. Mel'kin Nikolai, 60 vot. – 1989.
5. Tutu-lutu. Järved. Danilova Jefimija. – 1963.
6. Däniž d'oksob dähut möto. Lonin P'otr, 76 vot. – 1964.
7. Lopin mina lopuižen. Kaskezoja. Man'kina Anna, 71 vot. – 1956.
8. Lugemine. Šoutjärv. Mel'kin Nikolai, 60 vot. – 1989.
9. Läks' pöudei kalad samha. Kaskezoja. Lumbina Maria, 71 vot. – 1956.

10. Mänin mina mägele. Kaskezoja. Lonina F'okla, 56 vot. – 1957.
11. Sanugamoi sarnoižid. Kaskezoja. Bogdanova Maria. – 1960.
12. Kiska-kažine. Šoutjärv. Lonin Rürik, 69 vot. – 1999.
13. Kiska-kažine. Kaskezoja. Baženova Tatjana. – 1957.
14. Oravad. Kvarcitni. Čusova Julia, 63 vot. – 1993.
15. Tal'v. Šoutjärv. Lonin Rürik, 69 vot. – 1999.
16. Päiväine. Kvarcitni. Čusova Julia, 63 vot. – 1993.
17. Mecantagine külä. Šoutjärv. Lonina Anna, 56 vot. – 1993.
18. Vezison'. Šoutjärv. Lonin Rürik, 69 vot. – 1999.
19. Meide lapsed nügunižed —— “ ——. – 1991.
20. Tuli tal'v. Šoutjärv. Lonina Anna, 61 vot. – 1998.

PAJOD

1. Kuule mindei, sötai. —— “ ——
2. Meide Van'a. Šoutjärv. Pajatab Vepsän rahvhaline hor.
3. Minun mel'hine. Šoutjärv. Lonin Rürik, 36 vot. – 1966.
4. Turu-ru da turu-ru. Pajo om kirjaspäi “Песни народов Карело-Финской ССР”. Петрозаводск. 1956.
5. Lapsed voiktaze. Šoutjärv. Vozencova Jevdokija, 49 vot. – 1956.
6. Sade, voi. Šoutjärv. Lonin Rürik, 69 vot. – 1999.
7. Därven randal. Išan'. Jefremova Zoja. – 1956.
8. Ištui kana puul. Šoutjärv. Pajatab Vepsän rahvhaline hor.
9. D'ogirandal. —— “ ——.
10. Ala, kana, kakata. —— “ ——.
11. Vepsän rand. Pajo om ottud kirjaspäi “Lauluja”, Petroskoi, 1978.
12. Čipitab röustas. Šoutjärv. Lonin Rürik, 69 vot. – 1999.
13. Vepsän ma. —— “ ——.
14. Eli Griška. Šoutjärv. Nikonov Aleksandr. – 1950.
15. Ala mindei manita. —— “ ——. ”
16. Kapustaine. Kalag'. Sinilo Jevgenija. – 1973.
17. Kazva, vil'l'. Ošt. Silakova Maria. – 1990.
18. Kuldain paštab. Kaskezoja. Ijudina Maria. – 1956.
19. Nouze, nouze, mučei. Üližagd'. Fadejeva Akulina, 70 vot. – 1956.
20. Häärkin. Šoutjärv. Lonin Rürik, 26 vot. – 1956.

21. Säs'k. Toižeg. Lonin Mihail, 30 vot. – 1956.
22. Radon pajo. Šoutjärv. Barancev Anatoli. – 1972.
23. Norištpajo. Šoutjärv. Nikitina Anna, 50 vot. – 1973.
24. Tangun pajo. — “ — .
25. Tusttumine. Vehkoja. Anisimova Nadežda. – 1961.
26. Oma Rozmel vävud. Pajo om ottud kirjasväbi “Песни народов Карело-Финской ССР”. Петрозаводск, 1941.
27. Vepsän man mö lujas navedim. Šoutjärv. Nikonov Aleksandr.

VOIKUD

1. Edehko svad'bad. Petroskoi. Kononov Vasili, 51 vot. – 1957.
2. Edel svad'bad. Petroskoi. Lebedeva Jekaterina, 56 vot. – 1956.
3. Svad'ban polhe. — “ — .
4. Voik svad'ban päival. Šoutjärv. Jermolajeva Anastasija, 63 vot. – 1962.
5. Anttihe väges mehele. — “ — .
6. Voik kollijaha nähte. Nemž. Bogdanova Pelageja. – 1963.
7. Kollijan polhe. Petroskoi. Lebedeva Jekaterina, 57 vot. – 1957.
8. Ezmäine voik mamad möto. Kvarcitni. Čusova Julia, 63 vot. – 1993.
9. Toine voik mamad möto. — “ — .

NIMITESED

1. Mugomad mužikad i heide murzäimed. Ogerišt. Anhimova Mat'ona. – 1960.
2. Nimed. Petroskoi. Lebedeva Jekaterina, 56 vot. – 1956.
3. Pajoižid pajatan. — “ — .
4. Mina ajan sen'he. Kaskesoja. Baženova Tatjana. – 1957.
5. Ken mitte om. Mecantag. Slemzin Anatoli, 27 vot. – 1972.

ANEKDOTAD

1. Vävu da anop. Šokš. Korobkin Timofei. – 1967.
2. Vävu ajab nagrhenke. — “ — .

3. Ženih. Ozroja. Ššerbakov Grigori. – 1957.
4. Adiv. Petroskoi. Foškin Leonid, 26 vot. – 1956.
5. Nimpäijad. Kaskezoja. Lumbina Maria, 71 vot. – 1956.
6. Kaks' vel't. Kalag'. Riboreckaja Maria. – 1972.
7. Muzejas. Šoutjärv. Lonin Rürik, 69 vot. 1999.
8. Oproin uni. Kaskezoja. Lumbina Maria, 71 vot. – 1956.
9. Limon. Petroskoi. Kononov Vasili, 52 vot. – 1957.
- 10 Plikkutajad.. —— “ —— .
11. Kandatez. —— “ —— .
12. Läks' baboihutt adivoihe sizarenno. Šoutjärv. Lonin Rürik, 69 vot. – 1999.
13. Išktihe kehl bohat gol'l'anke. —— “ —— .
14. Kut dedo ičeze babon gul'bale vei. Kalag'. Riboreckaja Maria. – 1966.
15. Akaine. Šoutjärv. Truhšarova Anastasija, 64 vot. – 1956.
16. Uk kol'. —— “ —— .

SÜDÄIMIŠT

Augotīžsanad.....	5
Ezipagin.....	7
SARNAD.....	9
STARINIMIŽED.....	39
RUNOD.....	41
PAJAD.....	57
VOIKUD.....	77
NIMITESED.....	85
ANEKDOTAD.....	88
SANOMAD.....	94
OZOITESED.....	100
Külden da ristituiden nimed, kenespäi om kirjutadud fol'klormaterial.....	104

